

ဒုတိယ အခန်း

[ဤအခန်း၌ စေတသိက်အကြောင်းနှင့် အကုသိုလ်စေတသိက်များ ပါသည်။]

စေတသိက်အကြောင်း

စေတသိက်က စိတ်အကြောင်းကို ပြရာဝယ် “စိတ်ကောင်း စိတ်ဆိုး” ဟု ပြခဲ့ပါပြီ။ သို့သော် စိတ်သည် အာရုံကိုသိဖို့ရန် ကိစ္စတခုသာ ရှိသောကြောင့် သူ့ချည်းသက်သက် အကောင်းအဆိုး မကွဲပြား နိုင်ချေ။ စေတသိက် အမျိုးမျိုးနှင့်အတူ ဖြစ်ရသောကြောင့် ထိုစေတသိက် အများ၏ အကောင်းအဆိုးလိုက်၍ စိတ်သည်လည်း စိတ်ကောင်းစိတ်ဆိုး ဖြစ်ရပေသည်။ “စိတ်ကောင်းစိတ်ဆိုး ၂ မျိုးကဲ့ဖို့ရန် ယှဉ်ဖက်စေတသိက်များက ခြယ်လှယ်၍ထားကြသည်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ဥပမာ—ရေသည် ပင်ကိုယ် အနေအားဖြင့် အရောင်တမျိုးတည်း ရှိသော်လည်း ဆေးနီ·ဆေးဝါ·ဆေးပြာ ဆေးနက်တို့နှင့် ရောစပ် မိသောအခါ၌ ရေနီ ရေဝါ·ရေပြာ ရေနက်· ဖြစ်ရတော့ သကဲ့သို့ တည်း။ ထို့ကြောင့် စိတ်ကောင်း စိတ်ဆိုးဟု နားလည်ဖို့ရာ စေတသိက်တို့၏ အကြောင်းကိုလည်း ဆက်လက်၍ လေ့လာ သင့်ကြပေသည်။

[ဆောင်] စိတ်၏တံထွာ၊ ဓမ္မတာကား၊ ကြုံရာအာရုံ၊ ရမိရုံသာ၊ ဖုံဖုံကောင်း ဆိုး၊ မကွဲခိုးတည်း၊ တမျိုးတဖက်၊ စေတသိက် တွက်ကြောင့်၊ သက်သက်ဆိုးကောင်း၊ အရောင်ပြောင်း၍၊ မကောင်းလည်းစိတ် ကောင်းလည်းစိတ်ဟု၊ ခွဲစိတ်စမြဲ၊ ဥဒါန်းကဲသည်၊ စိတ်လဲ စေတသိက်ကြောင့်သာကိုး။

စိတ်ကို မကောင်းအောင် ခြယ်လှယ်သော

အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး

၁။ မောဟ	၈။ ဒေါသ
၂။ အဟိရိက	၉။ ဣဿာ
၃။ အနောတ္တပ္ပ	၁၀။ မစ္ဆရိယ
၄။ ဥဒ္ဓစ္စ	၁၁။ ကုက္ကုစ္စ
၅။ လောဘ	၁၂။ ထိန
၆။ ဒိဋ္ဌိ	၁၃။ မိဒ္ဓ
၇။ မာန	၁၄။ ဝိစိကိစ္ဆာ

[ဆောင်] မသိတတ်ဘိ—မောဟ သိလော၊ အဟိရိက—မရှက်စွတည့်၊
 နောတ္တပ္ပမ—မလန့်ဟူ၏၊ မှတ်ယူပြန်လျက်—မငြိမ်သက်
 ထ—ဥဒ္ဓစ္စနှင့် လောဘသဘော—လိုချင်ဟော၍၊ မှား
 သောအမြင်—ဒိဋ္ဌိတင်သား၊ မာနကားမူ—ထောင်လွှား
 ကြံတက်၊ ဒေါသတက်ကြောင့်၊ ခက်ခက်ထန်ထန်၊ ဣဿာ
 လျှံမူ—လွန်ငြူစွ၏၊ ပြောထူ မစ္ဆေ—ဝန်တို့ လေသတုံ၊
 တထေမှတ်ကြ—ကုက္ကုစ္စကား၊ နောင်တ တဖန်—ပူပန်
 ထန်ပြင်း၊ ထိုင်းခြင်း ထိန၊ မိုင်းမိဒ္ဓနှင့်၊ ဗုဒ္ဓ စသည်—
 ယုံမှားဘိမူ — ဝိစိ ကိစ္ဆာ၊ ဆဲ လေး ဖြာ သည်၊ မှန် စွာ
 အကုသိုလ်ချည်းတည်း။

(ကုသလ-ကုသိုလ်၏ + အ-ဆန့်ကျင်ဘက်၊ အကုသလ-ကုသိုလ်၏ + ဆန့်ကျင်
 ဘက်။)

မောဟ အကြောင်း

မောဟ ၂ မျိုး မသိတတ်ခြင်း သဘောသည် မောဟတည်း။ ထို့ကြောင့် “မသိတတ်ဘိ-မောဟသိလော” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ထိုမောဟသည် အနုသယမောဟ — ပရိယုဋ္ဌာနမောဟ ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏။ အနုသယဟူသော ပါဠိသည် ငြိမ်ဝပ်ခြင်း ကိန်းအောင်းနေခြင်း ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိ၏။ ပရိယုဋ္ဌာနဟူသော ပါဠိကား ထကြွခြင်းခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်တွင် အစဉ်တစိုက်လိုက် ပါနေသော မောဟသည် အနုသယမောဟမည်၏။ တရံတခါ စိတ်နှင့်တုံ့ဖက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော မောဟသည် ပရိယုဋ္ဌာနမောဟမည်၏။

အနုသယမောဟ အဆိပ်ပင်၌ အဆိပ်သီးများကို သီးစေနိုင်သောဓာတ် သတ္တိ ပါရှိသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ သိထိုက်သော တရားများကို မသိအောင်ဖုံးကွယ်တတ်သော ဓာတ်သတ္တိ တမျိုးပါရှိလေသည်။ ထိုဓာတ်သတ္တိကို အနုသယမောဟဟု ခေါ်၏။ ဤ အနုသယ မောဟ၏ ဖုံးကွယ်ထားမှုကြောင့် ပုထုဇဉ်တို့သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတို့ကိုလည်း နစ်နစ်နော့နော့ မသိကြ၊ သစ္စာလေး ပါးကိုလည်း ထိထိမိမိ မသိကြ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုလည်း တပ် အပ် ထင် ထင် မသိမြင်ကြချေ။

ဤ အနုသယမောဟဓာတ်ကို ပုထုဇဉ်တို့ ဉာဏ်ဖြင့် မသိနိုင်။ ယခု ကာလ စာပေသင်ဘူး၍ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ စသည်ကို သိသည်ဟု ဆိုသော်လည်း သင့်တော်ရုံ ခန့်မှန်းနိုင်သော အသိမျိုးသာ ဖြစ်၏။ ထိုးထိုးထွင်းထွင်း ရှင်းလင်းအောင် သိသော အသိမျိုး မဟုတ်ချေ။ သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင် ထိုအနုသယ မောဟဓာတ်မှာ အဆင့်ဆင့် ပါးလှပ်ရုံသာ ရှိသေး၏။ ရဟန္တာအဖြစ် ရောက်မှ အနုသယမောဟဓာတ် အကုန်အစင်ပြုတ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ရဟန္တာ မဖြစ်သေးသမျှ ကုသိုလ်ပြုနေတုန်း ခဏ၌လည်း အနုသယ မောဟဓာတ်မှာ ငြိမ်သက်ကိန်းဝပ်လျက် ရှိနေသည်သာ” ဟု မှတ်ပါ။

ပရိယတ္တနမောဟံ စိတ်နှင့် တွဲဖက်၍ မောဟ ထကြွလာသောအခါ အကုသိုလ်စိတ် မကောင်းစိတ် ဖြစ်နေပြီဟု ဆိုရပေသည်။ ဤ ပရိယတ္တနမောဟ၏ ဖုံးကွယ်မှုကြောင့် ဒုစရိုက်အကုသိုလ်၏ နောင်ရေးနောင်တာ ခံစားရမည့် မကောင်းကျိုးကိုလည်း မသိကြရ။ ယခုလောလောဆယ် ယုတ်မာညစ်ညမ်းဆိုးသွမ်းမှု အပြစ်ကိုလည်း မသိကြရ။ ထို့ကြောင့် မောဟဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ နဂိုက ပညာရှိ သူတော်စင်တို့သည်ပင် အပြစ်ကို မမြင်နိုင်ပဲ ဒုစရိုက်အမှုကို ပြုမိကြလေတော့သည်။ ဤ မောဟသည် အကုသိုလ်စခန်း၌ အလွန်ဆိုးသွမ်း မိုက်မဲသော တရားမျိုးပင်တည်း။ ဤလောက၌ မိုက်မဲမဟူသမျှဝယ် ဤမောဟ သာလျှင် အခြေတည်လျက် ရှိလေသည်။

ပညာရှင်ကြီး
မောဟဖိစီးပုံ
ဟရိတစမည်သော ငါတို့ ဘုရားအလောင်းသည် ကုဋေ ရှစ်ဆယ် ကြွယ်ဝသော စည်းစိမ်ကြီးကို စွန့်လွှတ်လျက် တောထွက်၍ ရသေ့လုပ်ပြီးလျှင် ဈာန်အဘိညာဉ်ကို ရလေသည်။ ထို့နောက် မိုးကာလအခါဝယ် ဟိမဝန္တာ၌ မိုးများသောကြောင့် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ကြွလာ၍ ဘုရင့် ဥယျာဉ်တော်မှာ သီတင်း သုံးတော်မူလေသည်။ ထိုဗာရာဏသီ ပြည်ရှင်ကား ရှင်အာနန္ဒာအလောင်း ပါရမီဖြည့်ဖက် မိတ်ဟောင်းပေတည်း။ ထို့ကြောင့် မြင်လျှင်မြင်ချင်း လွန်မင်းစွာကြည်ညိုရကား ဥယျာဉ်တော် အတွင်းမှာ သီတင်းသုံးရန် တောင်းပန် လျှောက်ထား၍ ပစ္စည်း လေးပါးဖြင့် ထောက်ပံ့လျက် နံနက်တိုင်း နန်းတော်မှာ မိမိကိုယ်တိုင် ဆွမ်းကပ်လေသည်။

အခါတပါး၌ကား တိုင်းပြည်ဝယ် သူပုန်ထသောကြောင့် ဘုရင့် ကိုယ်တိုင် နှိမ်နင်းရန် ထွက်ခါနီးမှာ ဆရာရသေ့ကို မမေ့ ရစ်ဖို့ရန် မိဖုရားအား အတန်စာန်မှာပြီးမှ ထွက်သွားလေသည်။ မိဖုရားလည်း အချိန်မှန်မှန် ဆွမ်းပြုစု၍ တနေ့သောနံနက်မှာမူ ဆရာရသေ့မလာသေးသည့်အတွက် ကိုယ်လက် သန့်စင်အောင် နံ့သာရေမိုး ကောင်းစွာ ချိုး၍ ချောမွေ့နုနယ်သော အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်ကာ ဆရာ ရသေ့

အလာကို စောင့်မျှော်ယင်း သ လွန် ပေါ် မှာ ခေတ္တ လျောင်းနေ လေသည်။

အလောင်းတော် အရှင်ရသေ့လည်း အဘိညာဉ် သမာပတ် အစွမ်း ဖြင့် ကောင်းကင်လမ်းက ကြွ၍လာခဲ့ရာ၊ လေသာနန်းတံခါး ပေါက်သို့ ရောက်သောအခါ “လျော်တေ” ခေါ်သော ရသေ့အဝတ်သံကို ကြား ၍ ဗြူးကနဲ အထလိုက်တွင် အမြင်မတော်သော ကိုယ်တပိုင်းမှ ခါးဝတ် လျှောက်သွားသည်ကို မြင်လေသော် သန့်ရှင်းသော စိတ်ဓာတ်ဝယ် ကိန်းဝပ် တည်နေသော အနုသယ မောဟသည် ရုတ်တရက် ထကြွ၍ ပရိယတ္တနမောဟ အဖြစ်သို့ ရောက်ကာ လောဘ တဏှာ ဖက်တို့လျက် မိဖုရားလက်ကို ဆွဲပြီးလျှင် သဘက်သရုပ်မာ မှားခြင်းကြီး မှားရှာလေ သတဲ။

ဝတ္ထုမှတ်ချက် ဤ ဝတ္ထု၌ မောဟ၏ မိုက်မဲ ရမ်းကားမှုကို လေး လေး နက်နက် သတိပြုသင့်ကြပေသည်။ ဤမောဟ မျိုးသာ မဝင်လာလျှင် အလောင်းတော် အရှင်ရသေ့သည် ထိုကဲ့သို့ မတရားအမှုကို ဘုရင့်ကိုယ်တိုင်က ကျေကျေနပ်နပ် ခွင့်ပေးသော်လည်း ပြုနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ယခုသော်...မောဟမေ့ောင်ကြီး ဖိစီးကျရောက်ရ ကား ယခုဘဝအပြစ် နောင် သံသရာအပြစ် တို့ကို မမြင်နိုင်တော့သဖြင့် မသင့်သောအမှုကို ပြုမိလေသည်။ တသက်လုံး အားထုတ်လာခဲ့သော စျာန်အဘိညာဉ် ပညာများလည်း ယခုလိုအချက်ထဲ၌ မောဟအမေ့ောင် ကို မဖျက်ခွဲနိုင်ရုံမက၊ မောဟ၏ ဖိစီးမှုကြောင့် စျာန်အဘိညာဉ်တို့ သာ ကွယ်ပျောက်ရလေသည်။

သို့သော် အလောင်းတော် အရှင်ရသေ့ကား မူလက ပါရမီဓာတ် ခံ ရင့်သန်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဘုရင် ပြန်ရောက်လာသော အခါ လွန်စွာ သံဝေဂဖြစ်၍ လျှောက်သော စျာန်ကို ပြန်ရအောင် အား ထုတ်ကာ လူ့ အနားနေလို့ ဤအမှုမျိုးဖြစ်ရသည်ဟု နောင်တရလျက် လူ့သုကင်းကွာသော ဟိမဝန္တာသို့ ပြန်ကြလေသည်။

မသိတိုင်း မသိခြင်းသဘောကို မောဟဟု ဆိုသောကြောင့်
 မောဟဟု မမှတ်ရ မသင်ဘူးသော အတတ် - မရောက်ဘူးသော အရပ်
 နှင့် မမှတ်ဘူးသော နာမည် စသည်တို့ကို မသိ
 ခြင်းများလည်း မောဟအစစ် အကုသိုလ်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ထင်တတ်ကြ
 ၏။ ထို မသိမျိုးမှာ မသိရုံ သက်သက်သာ ဖြစ်၍ မောဟ အစစ်
 အကုသိုလ် မဖြစ်ပါ။ မိမိ၌ မှတ်သားဘူးသော သညာမရှိမှု သာတည်း။
 ထို မသိမျိုးမှာ သာမန်လူတွေကို မဆိုထားဘိ၊ ရဟန္တာများမှာပင်
 ရှိပါသေးသည်။

ဘုရားရှင်က လွဲလျှင် ပထမတန်းဉာဏ်တော်ရှင် ဖြစ်သော အရှင်သာရိ
 ပုတြာ သည်ပင် တပည့်ရဟန်းကလေးတပါး၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း အပေးမှားတော်
 မှုခံသေး၏။ ရဟန်းကလေးက ငယ်ရွယ်သူဖြစ်၍ ကာမရာဂ ထကြွချိန်ဟု
 သဘောပိုက်ကာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးတော်မူလေရာ၊ ရဟန်းကလေး
 ၏ စရိုက်အလိုနှင့် မတုံ့သောကြောင့် ၄ လလုံးလုံး အားထုတ် ပါသော်
 လည်း အရိပ်နိမိတ်မျှမထင်ပဲ ရှိလေသတဲ့။

ထို့နောက် ဘုရားရှင်ထံခေါ်သွားမှ ဘုရားက စရိုက်နှင့်သင့်မြတ်
 အောင် ပဒုမ္မာကြာပန်းကို ဖန်ဆင်း၍ ပေးတော်မူလေရာ လွန်စွာနှစ်သက်
 နေစဉ် မကြာခင် ညှိုးနွမ်းအောင် ဖန်ဆင်းပြု၍ သံဝေဂအရမ္မာ အနိစ္စ—
 ဒုက္ခ—အနတ္တ ထင်မြင်အောင် ဆင်ပြင်၍ ဟောပြောသောအခါ ရဟန္တာ ဖြစ်
 သွားလေသည်။ ဤနေရာတွင် ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တော်ကြီးပုံနှင့် မောဟ
ကင်းပြီးသော အရှင်သာရိပုတြာ၏ အချို့ အရာ၌ မသိပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။

ဤသို့လျှင် အရှင်သာရိပုတြာသော်မှ မိမိအရာမဟုတ်သော အချက်
 များကို မသိနိုင်သောကြောင့် ယခုကာလ မသင်ဘူးသောအတတ် စသည်
 နှင့် ဉာဏ်ကြီးရှင်တို့ အရာကို မသိခြင်းမှာ မောဟ၏ ကွယ်ကာမှု မဟုတ်၊
 မိမိဉာဏ်ပညာ၏အစွမ်းသတ္တိ နှ့် မသာဟုမှတ်ပါ။ ဥပမာ—နေ့လယ်ကြောင်
 တောင် နေရောင်ရှိတုန်း အခါ၌ အကွယ်အကာ မရှိသော အဝေးအရပ်ကို

လှမ်း၍ မမြင်ရခြင်းမှာ တစုံတရာ ကွယ်ကာမှုကြောင့်မဟုတ်၊ မိမိမျက်စိ၏ အစွမ်းသတ္တိ မရှိခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

မောဟ
အကြမ်းအနု

ထိုပြင်သော မောဟအစစ်တွင် အကုသိုလ်များ၊ ကုသိုလ်
များကိုမျှ ခွဲခြား၍ မသိအောင် ဖုံးလွှမ်းထားသော
မောဟသည် အတော် ကြမ်းတမ်း ထူထဲ၏။ ရုပ်နာမ်

တရားတို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို မသိ၊ သစ္စာ လေးပါးကိုလည်း
အတော်အတန်မျှ မသိ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းကို မရိပ်မိသော မောဟ
မျိုးကား (မောဟအကြမ်းကိုစာလျှင်) အတော် အတန် ပါးလှုပ်သော မောဟ
ပေတည်း။ ဤမောဟနှင့် တွဲဖက်၍ဖြစ်သော စိတ်ကို “မောဟစိတ်-အမိုက်
စိတ်” ဟု ခေါ်၍ ထိုမောဟဓာတ် အားကြီးသူကိုလည်း “လူမိုက်၊ လူမဲ၊
လူမှောင်၊ လူပြိန်း၊ လူအ၊ လူန၊ လူထိုင်း၊ လူရိုင်း၊ လူဖျင်း” ဟု ယခုကာလ ခေါ်
ဝေါ်ရလေသည်။

ဤလောကကြီးသည် အမှောင်အတိ ဖြစ်၍နေ၏။ ဤလောကကြီးတွင်
သတ္တဝါအနည်းငယ်သာ ထူးထူးခြားခြားရှုမြင်နိုင်၏။ ပိုက်ကွန်မိပြီးမှ လွတ်
ထွက်နိုင်သော ငှက်သည် နည်းသကဲ့သို့ ထိုအတူ သေပြီးနောက် နတ်
ပြည်ရောက်နိုင်သူမှာ အနည်းငယ်သာ ရှိလေသည်။

(ဓမ္မပဒ-ပါဠိတော်)

မောဟအကြောင်း ပြီး၏။

အ ဟိ ရိ က အ ကြောင်း

မရှက်ခြင်းသဘောသည် အဟိရိကတည်း။ ထို့ကြောင့် “အဟိရိက-မရှက်
စွတည့်” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ အကုသိုလ်ဒုစရိုက်ဟူသမျှ မစင်ဘင်ပုပ်နှင့်တူ၏။ အဟိ
ရိကကား ရွာဝက်ကြီးနှင့် တူလေသည်။ ချဲ့ပြီးအံ့--မစင်သည်စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်
ကောင်းလှ၏။ မတော်တဆ လူးမိပြန်လျှင် ပရိသတ်အလယ်မှာ ရှက်ဖွယ်ရာကြီး
တည်း။ သို့သော် မစင်ကို အမွန်အမြတ်အစာဟု ထင်နေသော ရွာဝက်ကြီးကား

ထိုမစင်ကို မစက်ဆုပ် မရွံရှာ၊ မစင်လူးမှာလည်း မရှက်။ မစင်ထဲ၌ လူးကာ လှိုင့်ကာ မစင်များများ စားရသည်ကိုပင် ဂုဏ်တမျိုးတက်သည်ဟု မှတ်ထင် လေသည်။

ထို့အတူ ပါဏာတိပါတ စသော ဒုစရိုက်တရားစုတို့သည် သူတော်ကောင်း တို့၏ သဘောဖြင့် ကြည့်လျှင် အင်မတန်စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်ကောင်း၏။ မတော် တဆ ပြုမိပြန်လျှင်လည်း သူတော်စင် ပရိသတ်တို့၏ အလယ်မှာ ရှက်ဖွယ်သာ ဖြစ်၏။ သို့သော် အဟိရိက သဘောကား ထိုဒုစရိုက်တို့ကို စက်ဆုပ်ရွံရှာခြင်း လည်းမရှိ၊ ပြုမိသော်လည်းမရှက်တတ်ချေ။ စင်စစ်မှာ အဟိရိကသမား အရှက်မရှိ သူများအလယ်၌ ဒုစရိုက်များများပြုနိုင်သည်ကိုပင် “ကြီးကျယ်သော ဂုဏ်တ မျိုး” ဟု မှတ်ထင်နေလေသည်။

မောဟဖြစ်လျှင် ဤအဟိရိက သဘောလည်း ပါဝင်လာသဖြင့် ပညာရှိများ ပင် ဒုစရိုက်မှုကို မရှက်တမ်း ပြုမိကြလေတော့သည်။ ဤစကား မှန်-မမှန်ကို ပညာရှိ အခေါ်ခံရသူတိုင်း ကိုယ်တွေ့အမှုများဖြင့် စဉ်းစား၍ကြည့်ကြပါလေ။

ဟရိတစဝတ္ထု မှတ်ချက်
မောဟအခန်း၌ ပြခဲ့သော ဟရိတစ ရှင်ရသေ့၏ ပြုမူပုံ၌ ဤအဟိရိက သဘောလည်း ပေါ်လောပေါ်အောင် ထင်ရှား၏။ အရှင်ရသေ့ကား ဈာန်အဘိညာဉ် ရသော ပထမတန်း သူတော်ကောင်းကြီးဖြစ်၏။ ပြုကျင့်သော အမှုကလည်း နန်းတော် ကြီး၏ အထက်ထပ်ဝယ် မောင်းမမိသံတို့၏ အလယ် တကယ်ရှက်စရာ ကောင်း သော ကာမမှုကြီးပေတည်း။ ထိုမျှလောက် မဖွယ်ရာသောကိစ္စကိုပင် မောဟ ကလည်းဖုံးလွှမ်း၊ အဟိရိက ကလည်း မရှက်တမ်းပင် ဖြစ်နေသောကြောင့် လက်စွမ်းကုန်ယွင်းမှား၍ မကြားကောင်း မနာသာ ဖြစ်ရရှာလေတော့သည်။

အကုသိုလ်မှန်လျှင် ရှက်ဖွယ်
မကောင်းမှု ဒုစရိုက်မှန်လျှင် ဤ ကာမမှုသာ ပရိသတ် အလယ်၌ ရှက်ဖွယ် မဟုတ်သေး။ အပြင်းအထန် စိတ် ဆိုးသဖြင့် ဟစ်အော် ငေါက်ငန်း ကြမ်းတမ်းစွာ ဆဲဆိုသော ဒေါသ၊ နှလုံးကိုလေပင့်၍ ဘဝင် မြင့်သော အရူးကဲ့သို့ ထောင် လွှား ကြွတက် သူတပါးကို အဖက်မထင် စိတ်ကြီးဝင်သောမာန၊ ငြူစူစောင်း

မြောင်း မကောင်းပြစ်တင် ကဲ့ရဲ့ ချင်သော ဣဿာမူ စသည်များလည်း စက်ဆုပ် ရှုံရှာ ရှက်ဖွယ်ရာ ကောင်းလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒုစရိုက် မကောင်းမှုမှန်လျှင် အားလုံးပင် ရှက်ဖွယ်ချည်းဟုမှတ်ပါ။ ဤ အဟိရိကနှင့်အတူဖြစ်သော စိတ်ကို လည်း “အဟိရိကစိတ်=မရှက်စိတ်” ဟု ခေါ်၍ ဒုစရိုက်အမှုပြုနေသူကိုလည်း “အရှက်မရှိသူ” ဟု ခေါ်ဝေါ်ရလေသည်။

အနောတ္တပ္ပ အကြောင်း

မကြောက်မလန့်ခြင်း သဘောသည် အနောတ္တပ္ပတည်း။ ထို့ကြောင့် “အနောတ္တပ္ပမူ=မလန့်ဟူ၏” ဟု ဆိုခဲ့ရပေသည်။ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်တွေသည် မီးတောက်မီးလျှံတော်နှင့်တူ၏။ အနောတ္တပ္ပကား ပိုးပရန်နှင့်တူလေသည်။ ချဉ်းအံ့--မီးတောက် မီးလျှံသည် ကြောက်မက်ဖွယ် အလွန်ကောင်း၏။ သို့သော် “ပိုးပရန်” ဟု ခေါ်သော ပိုးကောင်ကလေးကား ထိုမီးလျှံကို ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ဟု မထင်ပဲ ရဲရဲကြီးတိုးကြလေသည်။ ထို့အတူ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်များသည်လည်း ဘေးဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သည့်အတွက် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းလှ၏။ သို့သော် ထို ဒုက္ခဘေးတွေကို မောဟက ဖုံးကွယ် ထားမှုအတွက် အနောတ္တပ္ပက ကြောက်လန့်ဖွယ်ကို မမြင်တော့ပဲ ရဲရဲကြီး ပြုလေသည်။ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်များနှင့် စပ်၍ တွေ့ရ တတ် သော ဘေး တို့ကား...

၁။ အတ္တာနုဝါဒဘေး—သူတပါးက “ငါ့ကို လူကြီး လူကောင်း၊ သူတော်ကောင်း” ဟု အထင်ကြီးကြသော်လည်း ငါ့အကြောင်းကို ငါသာ သိ၏။ ငါသည် သူတို့ ထင်သလို ကောင်းသော သူတော် ကောင်းမဟုတ်ချေ။ “မကောင်းမှု ဒုစရိုက်များကို ခိုးကြောင် ခိုးဝှက် ပြုလုပ်လေ့ရှိသော လူယုတ်မာ တယောက် ဖြစ်သည်” ဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိပြန်၍ စွပ်စွဲ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင် မကြည်ညိုနိုင်ခြင်း ဘေးတည်း။
[အတ္တ=မိမိကိုယ်ကို + အနုဝါဒ=စွပ်စွဲခြင်း။]

- ၂။ ပရာနုဝါဒဘေး-“အကုသိုလ် ဒုစရိုက်များကို ပြုနေသော လူယုတ်မာပဲ” ဟု သူတပါးတို့က စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ အထင်သေး အမြင်သေး ခံရခြင်း ဘေးတည်း။ [ပရ=သူတပါးတို့က+အနုဝါဒ=စွပ်စွဲခြင်း]။
- ၃။ ဒဏ္ဍဘေး-အကုသိုလ်ကိုပြုလျှင် ယခုဘဝမှာပင် “သူ့ကို သတ်မိ၍ ကိုယ့်ကို လည်း အသတ်ခံရခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာခိုးမိ၍ ဥစ္စာရှင်၏ ရိုက်နှက် သတ်ပုတ်ခံရခြင်း၊ သူ့အိမ်ရာကို ပြုတ်မှားမိ၍ အသတ်ခံရခြင်း၊ မှုပြစ် ထင်ရှားသဖြင့် ထောင်ကျရခြင်း” စသော ဒုက္ခဘေးရန် အပြစ်ဒဏ် အမျိုးမျိုး ခံကြရခြင်း ဘေးတည်း။
- ၄။ ဒုဂ္ဂတိဘေး-အကုသိုလ် ဒုစရိုက်ကို ပြုထားမိသည့်အတွက် သေချာနီးမှ အကြီးအကျယ် နှောင်တရ၍ နောက်ဘဝ၌ အပါယ်လေးပါးတည်း ဟူသော မကောင်းသောဂတိသို့ ရောက်ရမည့်ဘေးတည်း။

အကုသိုလ်ကို ပြုထားမိလျှင် လူပါး လူနပ် လူလည် ဖြစ်၍ ရှေ့ဘေးကြီး ၃-ပါးမှ လွတ်အောင် တိမ်းရှောင် နိုင်စေကာမူ နောင် သံသရာအရေး ဒုဂ္ဂတိ ဘေးမှ လွတ်အောင်ကား ရှောင်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းလှသောကြောင့် အကုသိုလ် ဒုစရိုက်မှန်က အလွန်ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ဖွယ် ကောင်းလှ၏။ သို့သော် အနောတ္တပ္ပ ဝင်လာသောအခါ နဂိုက ဒုစရိုက်ကို ကြောက်ရွံ့တတ်သော သူတော် ကောင်း များ ပင် ဤမျှလောက် ကြောက်ဖွယ် ကောင်းသော ဒုစရိုက်မှုကို မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့စွာ ပြုမိကြလေတော့သည်။

ဤနေရာ၌လည်း အလောင်းတော်ကြီး ဟရိတစရင်ရသေ့၏ အမှုသွားကိုပင် ထပ်မံ၍ စဉ်းစားသင့်ပေသည်။ ရှင်ရသေ့၏ အမှုဝယ် ကြောက်ရွံ့ဖွယ်များလှ၏။ မိမိကိုယ်ကို မိမိမကြည်ညိုနိုင်သော အတ္တာနုဝါဒဘေးမှာ ပြောဖွယ်ရာ မရှိပြီ။ “ဘုရင်၏ ဆရာတော် အရှင်ရသေ့က မိဖုရားကို ပြစ်မှားသတဲ့” ဟူသော သတင်းဆိုးကြီးကား ဘုရင် မရှိတုန်းဝယ် တမြို့လုံးပျံ့နှံ့လေသောကြောင့် သူတပါးတို့၏ အစွပ်စွဲ အကဲ့ရဲ့ ခံရခြင်း ဟူသော ပရာနုဝါဒဘေးလည်း လက်ငင်းဒိဋ္ဌတွေ့ကြုံလျက် ရှိလေပြီ။

ထို ရှင်ဘုရင်သာ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း ပါရမီဖြည့်ဖက် သူတော်ကောင်း မဟုတ်ပါမူ မိမိကြင်ရာတော်ကို စော်ကားသည့်အတွက် ရသေ့၏ အသက်ကို

အခန်း

ဥဒ္ဒစ္စအကြောင်း

မြက်တပင်လောက်မျှ ပမာဏပြုမည်မဟုတ်။ ရှစ်ဘုရင်က သူတော်ကောင်း ဖြစ်၍သာ ဒဏ္ဍာဘေးမှ သိသိကလေး လွတ်ခဲ့ရသည်။ ထိုမျှလောက် အသက် ဘေးနှင့် အရေးတကြီး နီးကပ်နေသော ကာမမှုကိုပင် အနောတ္တပ္ပ ဝင်လာ သည့်အတွက် မည်သူ့ကိုမျှ ထိမထင်တော့ပဲ ပြုရဲလေတော့၏။ ဤအနောတ္တပ္ပ နှင့် အတူဖြစ်သော စိတ်ကို “အနောတ္တပ္ပစိတ်” ဟု ခေါ်သည်။

ရွာဝက်သည် မစင်ကို မရှုံ့သကဲ့သို့၊ အရှက်မရှိသူသည် မကောင်းမှုကို မရှုံ့....။

ပိုးပရန်ကောင်သည် မီးလျှံကို မကြောက်သကဲ့သို့၊ သြတ္တပ္ပ မရှိသူ လည်း မကောင်းမှုမှ မကြောက်။ (ဋီကာကျော်)

ဥဒ္ဒစ္စ အ ကြောင်း

စိတ်၏ ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ မငြိမ်သက်ခြင်း သဘောသည် ဥဒ္ဒစ္စတည်း။ ထို့ကြောင့် “မှတ်ယူပျံ့လျက်-မငြိမ်သက်ထ-ဥဒ္ဒစ္စနှင့်” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ “ပျံ့လွင့်” ဆိုသည် ကား ပြာပုံပေါ်၌ ခဲကျသောအခါ ပြာတွေ လွင့်တက်သကဲ့သို့ အာရုံတခုခု အပေါ်၌ ငြိမ်သက်စွာ မတည်နိုင်ပဲ ဟိုအာရုံရောက်လိုက်၊ သည်အာရုံရောက် လိုက် ဖြစ်နေခြင်းတည်း။ ထိုဥဒ္ဒစ္စနှင့် အတူတကွ ဖြစ်သော စိတ်လည်း စိတ် လေ စိတ်လွင့် ဖြစ်၍ ဥဒ္ဒစ္စ အားကြီးနေသောအခါ ကိုယ်ခန္ဓာလည်း မငြိမ် မသက် ဖြစ်နေရကား လူလေလူလွင့် လူ့ဘော် ကျော့ ဖြစ်တတ်လေ သည်။

နန္ဒထေရ် စိတ် မတည်ပုံ ဇနပဒ ကလျာဏီနှင့် လက်ထပ်မင်္ဂလာ ပြုမည့်ဆဲဆဲမှာ နန္ဒမင်း သားကို ဘုရားရှင် ခေါ်လာ၍ ရဟန်းပြုပေးလေရာ ရဟန်း တရား၌ ငြိမ်သက်စွာ မတည်နိုင်ပဲ စိတ်လွင့်ပါး၍ ဇနပဒ ကလျာဏီ အထံသို့ မကြာခဏ စိတ်ရောက်သွားလေသည်။ ဤဝတ္ထု၌ ရဟန်း တရားဝယ် ငြိမ်သက်စွာ မတည်ခြင်းမှာ ဥဒ္ဒစ္စ သဘောပင်တည်း။

ဥဒ္ဒစ္စသည့် သူ့ပင်ကိုယ် သဘောအားဖြင့် မည်သည့် အာရုံ
 ဥဒ္ဒစ္စ သတ္တိ ညံ့ပုံ ခွဲမျှ တည်တည်တံ့တံ့ မရှိ။ ဟိုအာရုံရောက်လိုက်၊ သည်အာရုံ
 ရောက်လိုက်နှင့် ပျံ့လွင့်နေရကား မကောင်းတရား အကုသိုလ်
 တရား ဟု ဆိုရစေကာမူ မည်သည့် ဒုစရိုက်ကိုမျှ ထိထိမိမိ မပြုသောကြောင့်
 လောဘ ဒေါသ စသည်တို့ကဲ့သို့ အပါယ် ချနိုင်လောက်အောင် သတ္တိ မကြီး
 မားချေ။

လောဘ အကြောင်း

လိုချင်မှု သဘောသည် လောဘတည်း။ ထို့ကြောင့် “လောဘ သဘော-
 လိုချင်ဟော၍” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ “လိုချင်” ဆိုသော်လည်း ကာမဂုဏ်ဆိုင်ရာ
လိုချင်မှုမျိုးကိုသာ လောဘ ဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်ကိုလိုချင်မှု၊ တရားကို လိုချင်မှု၊
 စာပေ တတ်ချင်မှု၊ ဆင်းရဲသူများကို ပေးကမ်းလို၍ ပစ္စည်း ၃စွာကို လိုချင်မှု
 စသော ကောင်းသော အရာ၌ လိုချင်မှုမျိုးကား လောဘ မဟုတ်၊ နောက်၌
 ပြမည့် ဆန္ဒသဘောသာ ဖြစ်ပေသည်။

လောဘ၏
 အခြား နာမည်များ

ဤလောဘကို ‘ပေမ’ ဟုလည်းကောင်း၊ ‘တဏှာ’ ဟု
 လည်းကောင်း၊ ‘ရာဂ’ ဟုလည်းကောင်း၊ သမုဒယ
 ဟုလည်းကောင်း အမျိုးမျိုး နာမည်တပ်၍ ပြောဆိုသုံး
 နှုံးကြ၏။ ပေမ ဟူသော အမည်ကို သား သမီး မောင်နှမ ညီအစ်ကို သမီး
 ခင်ပွန်း စသော အိမ်သူ အိမ်သားချင်း ဆွေမျိုးသားချင်း ချစ်ခင်မှုနှင့် ဆွေလို
 မျိုးလို ချစ်ခင်မှုတို့၌ သုံးနှုံးကြရသည်။ ပေမ-ဟူသော စကား၌ “ချစ်ခင်ခြင်း”
 ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဤ ချစ်ခြင်းမျိုးကိုပင် “သံယောဇဉ်” ဟုလည်း တမျိုး
 ခေါ်ကြသေး၏။ သံယောဇဉ် ဟူသော စကား၌ “ကြိုး” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ
 သည်။ ကြိုးဖြင့် ချည်နှောင်ထားသကဲ့သို့ တယောက်နှင့် တယောက်ကို မခွဲနိုင်
 မခွါရက်အောင် ချည်နှောင်ခြင်း-ဟု ဆိုလိုသည်။

အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ ဤငါးပါးကို လူ့အများတို့
 လိုလားအပ်သောကြောင့် “ကာမဂုဏ်ငါးပါး” ဟု ခေါ်၏။ [ကာမ-လိုလား

အပ်သော+ဂုဏ်အနှောင်အဖွဲ့။] ထမင်းဆာ-ရေငတ်သကဲ့သို့ ထိုကာမဂုဏ် အာရုံများကို သာမန် လိုချင်ရုံမကပဲ ကပ်ကပ်သတ်သတ်ငတ်ခြင်းကို “တဏှာ” ဟု သုံးစွဲရုံမက၊ မိန်းမ ယောက်ျား တဦးဦး၌ မရမက တွယ်ကပ်နေသူကို “တဏှာရူး” ဟုလည်း ခေါ်ကြလေသည်။ တဏှာ ဟူသော စကား၌ “တပ် မက်ခြင်း၊ ငတ်ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထိုကာမဂုဏ်အာရုံ ငါးပါးတို့တွင် အတွေ့အာရုံ (မေထုန်မ) ကို အလွန်လိုလားရာ၌ “ရာဂ” ဟု သုံးစွဲကြပြန် သည်။ ရာဂ ဟူသော စကား၌ “ငြိကပ်ခြင်း-မဲ့လမ်းခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ် ရပြန် သည်။ (ရာဂ-အဝတ်ကို ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးသောအခါ စွဲကပ်နေသကဲ့သို့ တယောက်အပေါ်၌ စွဲနေသော လောဘ)၊ [ဤကား စာသုံးမဟုတ်၊ လောက အသုံးကို လိုက်၍ ခွဲခြင်းတည်း။]

သစ္စာလေးပါး ခွဲခြားခန်း၌ကား ဤလောဘကို “သမုဒယ” ဟု သုံးနှုန်း ပြန်သည်။ သမုဒယ ဟူသော စကား၌ “ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းဒုက္ခလောင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ် ရပြန်၏။ ပြခဲ့သော ပေမ-တဏှာ-ရာဂ ဟု ခေါ်ဆိုရသည့် လောဘ မကင်းနိုင် သောကြောင့်သာ သံသရာ၌ ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့် ယှဉ်တွဲ၍ တဝဲလည်လည် နေကြရသည်။ ယခုအခါ သူသူ ငါငါတွေ့နေကျဖြစ်သော ဒုက္ခကြီးငယ် အသွယ်သွယ်သည် ဤ တဏှာလောဘ သမုဒယကြောင့်သာ ဖြစ်ရကား... “လောဘကြီးလျှင် ဒုက္ခကြီး၏၊ လောဘ ငယ်လျှင် ဒုက္ခငယ်၏၊ လောဘ မရှိလျှင် ဒုက္ခ မရှိတော့ပြီ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤ လောဘနှင့် အတူ ဖြစ်ရသော စိတ်ကို “လောဘစိတ်၊ တဏှာစိတ်၊ ရာဂစိတ်၊ သံယောဇဉ်စိတ်” ဟု ခေါ်၍ လူကို လည်း “လောဘကြီးသူ၊ တဏှာကြီးသူ၊ ရာဂကြီးသူ၊ သံယောဇဉ်အားကြီးသူ” ဟု ခေါ်ဝေါ်ရလေသည်။

တဏှာလောဘ နောက်မဆုတ်ပုံ ဆုတ်မည်မဟုတ်။ ဤ တဏှာပေမ သမုဒယ သံယောဇဉ် ဟု ခေါ်ရသော လောဘသည် တရားဖြင့် မထိန်းနိုင်ပဲ သူ့ အလိုဆန္ဒ အတိုင်း သာ ဦးစားပေးလိုက်ပါမူ မည်သည့် အခါမျှ နောက် နှားကလေး၏ပေါက်ခါစ ဦးချိုသည် ကြီးလေ - ရှည်လေ ဖြစ်သကဲ့သို့ ပဋိသန္ဓေကပင် မျိုးစေ့ ပါလာခဲ့သော ဤ တဏှာ လောဘသည် လည်း အရွယ်ကြီးလေ လောဘကြီးလေပင် ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ လောဘကို

မတားဆီးနိုင်သူ ဇရာအိုကြီးတို့အတွက် “ယောင်ကြီးလျှင်ငိုက်၊ လူကြီးလျှင်မိုက်” ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ဆားငန်ရေသောက် ဖွားမြင်သည်ကစ၍ မိဘချစ်ရ - ဆွေမျိုးဥာတိချစ်ရနှင့် ချစ်လက်စ တီထွင်ကာ အတော်ကြာလျှင် ကစားဖော်ချင်း ချစ်ရ-မိတ်ဆွေချင်းချစ်ရ စသည်ဖြင့် ဝမ်းတွင်းပါ ဓမ္မတာ တရားက အချစ်ကို လမ်းပြနေသောကြောင့် ရေငတ်ငတ်ရှိ၍ ဆားငန်ရေကို သောက်လိုက်ရာ၊ သောက်ပြီးခါမှ သာ၍ငတ်၊ ငတ်သည့်အတွက် ထပ်၍သောက်၊ သောက်လေ-ငတ်လေ ဖြစ်သကဲ့သို့ ကာမဂုဏ် အာရုံ တို့ကို ငတ်ငတ်ရှိ၍ လိုက်စားခါမှ သာ၍ငတ်ပြီးလျှင် အပြစ်မမြင်နိုင်ပဲ ချစ်ပင်လယ်ထဲ၌ ဝဲလှည့်၍ နေကြရတော့သည်။

“အချစ် အချစ်၊ ချစ်တိုင်း ချစ်၍၊ ချစ်လေ ချစ်လေ၊ ချစ်မပြေတည်း။ ဆားငန်ရေနေောက်၊ ငတ်တိုင်း သောက်က၊ သောက်လေ သောက်လေ၊ ငတ်မပြေသို့၊ ပေမ အရာ၊ တဏှာဖွဲ့ရစ်၊ ထို အချစ်လည်း၊ အပြစ် မမြင်၊ မဆင်ခြင်ပဲ၊ ချစ်လျှင် ပျော်နိုး၊ ချစ်စပျိုးသည်၊ ချစ်ရိုးချစ်စဉ်၊ ချစ်လမ်းတည်း။” ရှေးပညာရှိ ပျို့။

လောဘသက်သက် အပါယ်ချပုံ လောဘသည် ကုသိုလ် အထောက်အပံ့ မရပဲ သူ့ချည်း သက်သက် စဉ်းစားလျှင် သွေးငယ်သော လောဘပင် အပါယ်ချနိုင်၏။ ဥပမာ-ကျောက်ခဲမှန်လျှင် အငယ်ဆုံး ကျောက်မှန်ကလေးပင် ရေထည်းမှာ နှစ်ရသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် စုတေ ခါနီး၌ သမီးခင်ပွန်းအပေါ် စွဲလမ်းမှု၊ သမီးသားနှင့် စီးပွားဥစ္စာ တစုံတရာကို စွဲလမ်းမှုကြောင့် ပြိတ္တာဖြစ်ရသူတွေ များလေသည်။ ငါတို့ဘုရားလက်ထက် တော်၌ ရဟန်းတော်တပါးကား သက်န်းသစ်ကသေးကို စွဲလမ်းသွားသည့် အတွက် သက်န်းမှာ လာ၍ သန်း ဖြစ်ရလေသည်။ ၇-ရက်လည်မှ သန်းဘဝက ကျွတ်လွတ်သတံ့။

ကုသိုလ် အကူအညီရလျှင် အပါယ်မချပုံ တယောက်နှင့် တယောက် ချစ်ခင်မှု ခေါ် တဏှာပေမ ဖြစ်နေကြသော်လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု အကူအညီ ရလျှင် အပါယ်သို့ မချနိုင်ချေ။ ဥပမာ-ကျောက်ခဲ သည် သူ့ချည်းသက်သက် ဆိုလျှင် ရေ၌နှစ်သော်လည်း လှေ အကူအညီ

ရလျှင် ရေမနပ်ပဲ လှေ၏အလိုကျ လှေပေါ်မှာ ပါရသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်ဝတ္ထုတို့၌ တဏှာပေမ မကင်းသူချင်း ရင်းနှီးစွာ အကျိုးပေးလျက် ပါရမီဖြည့်ဖက်များ ဖြစ်ကြလေသည်။

စဉ်းစားဖွယ် သမီးခင်ပွန်းတို့ စိတ်တူ သဘောတူ ဖြစ်ကြသောအခါ တယောက်ကို တယောက် မခွဲခွါလိုကြ။ သံသရာဝယ် ပါရမီအတူဖြည့်ကာ နိဗ္ဗာန်ကို ရလိုကြ၏။ အလောင်းတော် သုမေဓာဘဝ၌ ယသော်ဓရာအလောင်း “သုမိတ္တာ” မည်သော အမျိုးကောင်းသမီးကလေးသည် ဘုရားအလောင်းနှင့် မကွဲမကွာ ဖြစ်ရလိုကြောင်း ဆုတောင်းခဲ့၏။ အရှင်မဟာကဿပနှင့် မယ်ဘဒ္ဒါ အလောင်းလည်း ကမ္ဘာပေါင်းများစွာဝယ် ပါရမီကို အတူ ဖြည့်ခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ခဲ့ရာဝယ် “နောက်၌ ပြုမည့် ဆန္ဒသဘောလား၊ တဏှာပေမ လောဘ သဘောလား” ဟု စဉ်းစားထိုက်ပေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက် ပြခဲ့သော ဇာတ်လမ်းတွင် ပါဝင်သောအရှင်တို့ကား စင်စစ် သူတော်ကောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတော် ကောင်း နှင့် အဆင့်ဆင့် ပေါင်းလိုခြင်းမှာ တမင်လာ ဆုတောင်းရသော ကုသိုလ်ဆန္ဒကောင်းပေတည်း။ ထို အရှင်တို့သည် ပါရမီကို ကြိုးစားနေသော သီလရှိသူများလည်း ဖြစ်ကြသည်။ ကျန်းဂန်တို့၌ “သီလရှိသူမှာ တောင့်တတိုင်း ပြည့်စုံနိုင်သည်။ ဆန္ဒရှိလျှင် ဘယ်အရာမဆို ပြီးစီးနိုင်သည်” ဟု အဆိုရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအရှင်တို့၌ တယောက်နှင့်တယောက် မကွဲကွာအောင် တွယ်တာသော တဏှာပေမ ရှိကြမည် ဖြစ်သော်လည်း ကြီးမားသော ကုသိုလ်ဆန္ဒကြောင့် အလောင်းအလျှာတို့ အလိုကျအောင် ပြုသမျှ ကုသိုလ်ကံတွေ့က တုံ့ဖက်၍ စီမံသဖြင့် ဥမကဲ့သိုက်မကွာ ပါရမီဖြည့်ဖက်များ ဖြစ်ကြရပေသည်။

ဣဇ္ဈတိ ဘိက္ခုဝေ သီလဝတော စေတောပဏိဓိ၊ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ=ရဟန်းများတို့...သီလရှိသူမှာ (သူ၏တောင့်တမှုက စင်ကြယ်သည့်အတွက်) စိတ်တောင့်တတိုင်း ပြည့်စုံနိုင်သည်။ [ပါဠိတော်]။

နကုလပိတာ နှင့် နကုလမာတာ

ဘုရားလက်ထက်တော်အခါဝယ် “နကုလပိတာ” ဟု ထင်ရှားသော သူကြွယ်နှင့် “နကုလမာတာ” ခေါ် သူကြွယ်ကတော်တို့သည် ရှေးရှေးဘဝ များစွာကပင် မကဲ့မကွာ ဖြစ်လာကြ၍ ယခုဘဝ၌ ဘုရားရှင်ကို ပထမဆုံး ဖူးမြင်ရသည့် အချိန်ကပင် သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုဇနီးမောင်နှံ ၂-ဦးလုံးပင် ဘဝပေါင်းများစွာက ဘုရားအလောင်း၏ မိဘ အဖြစ်-ဦးကြီး မိကြီး အဖြစ်-ဦးလေး ဒေါ်လေး အဖြစ်ဖြင့် အတူနေခဲ့ကြရသောကြောင့် ဘုရားရှင်ကို သားအသွင် ချစ်ခင်ကာ လွန်စွာအကျွမ်းဝင်ကြရကား လျှောက် လိုရာကို ခြင်းချက်မရှိ လျှောက်လေ့ ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် အခါတပါး၌ သူကြွယ်က လျှောက်သည်မှာ....

“တပည့်တော်သည် နကုလမာတာကို ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် သိမ်းပိုက်ခဲ့ပါ သည်။ သူ့ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့သောအခါမှစ၍ အခြား တယောက်ကို ကိုယ် ထိလက်ရောက် မဆိုထားဘိ စိတ်နှင့်မျှ မပြစ်မှားမိပါ။ နကုလမာတာကို ယခုဘဝမှာလည်း အမြဲကြည့်နေချင်၊ သံသရာ မှာလည်း အမြဲမြင်လို ပါသည်။ ”

ထိုစကားကို နကုလမာတာ ကြားလျှင် အားကျမခံ သူ့စိတ်ရင်းအတိုင်း လျှောက်ပြန်သည်မှာ...။

“တပည့်တော်မသည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် နကုလပိတာ၏ အိမ်သို့လိုက်ခဲ့ရပါ သည်။ ထိုအခါမှစ၍ အခြားသူကို စိတ်မျှ မကူးမိပါ။ နကုလပိတာကို ယခုဘဝမှာလည်း အမြဲကြည့်နေချင်၊ သံသရာမှာလည်း အမြဲ တွေ့မြင် လိုပါသည်။ ”

ထို သမီးခင်ပွန်း ၂-ဦးတို့၏ စကားကို ဘုရားရှင်က ပြန်၍ မိန့်တော် မူသည်မှာ—

“ယခုဘဝ၌ စိတ်တူ သဘောတူ ကြည်ဖြူကြသော သမီးခင်ပွန်းတို့သည် နောက်နောက် ဘဝ၌ မကဲ့မကွာ ဖြစ်လို့ကြလျှင် တယောက်နှင့် တယောက် သဒ္ဒါ-သီလ-စာဂ-ပညာတို့ အရာရာ တူစေကြရမည်။ ”

အိမ်ရှင်က သဒ္ဓါတရား ကောင်းသကဲ့သို့ အိမ်သူကလည်း သဒ္ဓါတရားကောင်း ရမည်။ အိမ်ရှင်က သီလစင်ကြယ်သကဲ့သို့ အိမ်သူကလည်း သီလစင်ကြယ်စေ ရမည်။ တယောက်ယောက်က စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းလိုလျှင် မတားမြစ်ရ။ “မယ်က လှူမူ မောင်ကြည်ဖြူ-မောင်က လှူဒါန်း မယ်ရွှင်လန်း” ဖြစ်စေရ မည်။ အသိ အလိမ္မာ ဥာဏ် ပညာ ချင်း လည်း အရာရာ တူစေရမည်-ဟု ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်၏။ ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပဉ္စဝုဗျေ၌--

“လူ့ ဖြေရပ်ခွင်၊ အိမ်ရှင် အိမ်သူ၊ မြတ်ရည်တူလျက်၊ ဆူယူ ညီမျှ၊ လှူဒါနနှင့်၊ သီလမယိုင်၊ သဒ္ဓါပိုင်မှု၊ ဘုန်းလှိုင် ကျော်ကြား၊ မိုးနတ်သားနှင့်၊ ဆွေဝါးအနီး၊ နတ်သမီးသို့၊ ကောင်းချီးအံ့ရာ၊ စုမိရွာလျက်၊ သံသာနောင်လည်း၊ ချစ်စည်းမပြေ၊ 'ရှည်ကြာလေ ၏'” ဟုသတည်း။

ဝတ္ထု မှတ်ချက် ဤဝတ္ထု၌ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးသော ဇနီးမောင်နှံတို့ အပြန် အလှန် ချစ်ခင်ကြပုံကို ပထမ စဉ်းစားသင်၏။ ထိုကဲ့သို့ လုံလုံ လောက်လောက် ချစ်ခင် ကြသည့်အတွက် မိမိတို့အချင်းချင်းမှ လွဲ၍ အခြား သူနှင့် ဖောက်ပြားဖို့ရန် စိတ်မျှမကြံမိကြ။ ထိုမျှလောက် စိတ်ထား စင်ကြယ် ကြသဖြင့်လည်း ပိုမို၍ မြတ်နိုးကာ တသံသရာလုံး မခွဲမခွါလိုပဲ အမြဲ တွေ့မြင် လိုကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ တွေ့မြင်လိုကြရာ၌ လောဘ အရင်းခံသော ဆန္ဒပင် ဖြစ်လင့်ကစား ထို သူတော်စင်တို့၏ တဏှာပေမ လောဘသည် သူတို့ချင်း မကွဲမကွာအောင် ချည်နှောင်ပြီးလျှင် ပြုပြုသမျှ ကုသိုလ် အပေါင်းက ကောင်း မြတ်ရာသို့ ပို့ ဆောင်ပေလိမ့်သတည်း။

မာ ယာ အ ကြောင်း

တဏှာလောဘကိုပင် တချို့ အဆ၌ “မာယာ” ဟု ခေါ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာဝယ် မာယာ အကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်း ဖွင့်ပြဉ်မည်။ မာယာ သည် မျက် လှည့် သည် နှင့် တူ ၏။ မျက် လှည့် သ မား သည် ကျောက်ခဲကို ကောက်၍ ရွှေ တုံး ထင် အောင် လှည့် စား နိုင် သကဲ့သို့၊ ဤ မာယာလည်း

လူတဘက်သား အထင်မှားအောင် မိမိမှာရှိသော အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်တတ်
လေသည်။ “မိမိမှာ အပြစ်ရှိလျက် မရှိသလို ဟန်ဆောင်တတ်သည်” ဟု
ဆိုလိုသည်။

မိန်းမ မာယာ ရှေးသရောအခါ တက္ကသိုလ် ဆရာကြီးမှာ တပည့် တယောက်
ရှိလေသည်။ ထို တပည့်၏ မိန်းမသည် အခြားယောက်ျားနှင့်
ဖောက်ပြားလေ့ ရှိ၏။ ထို ဖောက်ပြားသောနေ့၌ မိမိ၏ခင်ပွန်းကို ခါတိုင်း
ထက် ပို၍ ယုယ၏။ မဖောက်ပြားသော နေ့၌ကား ကျွန်ကဲ့သို့ သဘောထား၍
စော်စော်ကားကား ပြုလုပ်လေ့ ရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့ ထူးခြားသော အမူအရာကို
နားမလည်၍ စိတ်ရှုပ်လာသော တပည့်က မိမိ ဆရာကြီးကို အကြောင်းစုံ
ပြောပြလေရာ ဆရာကြီးက မိန်းမတို့ ပြုမူတတ်ပုံ သဘောကို အမှန်အတိုင်း
ပြောပြလေသည်။

မှတ်ချက် ဤ ဝတ္ထုလာ မိန်းမသည် အခြား ယောက်ျားနှင့် ဖောက်
ပြားသော နေ့ဝယ် မိမိအပြစ်ကို ကွယ်ကာလိုသောကြောင့်
ခင်ပွန်းအပေါ်မှာ များစွာ ကြင်နာဟန်ဆောင်လေသည်။ ထို ကြင်နာဟန်
ဆောင်မှုသည် ဤ မာယာ ပင်တည်း။ ဤ မာယာကို တချို့ အရာ၌
“တခဏပုတ္တိဉာဏ်” (ရုတ်တရက် အကြံကောင်းသောဉာဏ်) ဟုလည်း
ခေါ်ရပြန်သည်။ [တခဏ=ထို တခဏ၌+ဥပုတ္တိ= ဖြစ်ပေါ်လာသော ဉာဏ်၊
“ဉာဏ်” ဆိုသော်လည်း ဉာဏ်အစစ် မဟုတ်၊ ဉာဏ်အတုသာ ဖြစ်သည်။
ဉာဏ်အစစ်ကား ကောင်းသော အရာ၌သာ ဖြစ်သည်။]

ရုတ်တရက် ဉာဏ်ကောင်းသူ အိမ်ရှင်မ တယောက်သည် အစေခံ ယောက်ျားကလေးနှင့်
ဖောက်ပြားလေ့ ရှိ၏။ အခါတပါးသော် ထို ယောက်ျား
ကလေးအား နမ်းနေသည်ကို အိမ်ရှင် ယောက်ျား မြင်
သွား လေသည်။ ထိုသို့ မြင်သွားကြောင်းကိုလည်း အိမ်ရှင်မ ကိုယ်တိုင် သိလိုက်
ရကား မိမိ၏ ခင်ပွန်းထံသို့ သွားပြီးလျှင်....

“အရှင်....ဒီကောင်ကလေးဟာ မရိုးသားဘူး၊ ယနေ့ ရှင်ဖို့ ထားသော
မုန့်ကို ယူစားပြီး၊ ကျွန်မက မေးတော့ မယူဘူးလို့ လိမ်တယ်။ ယခု
သူ့ ပါးစပ် နမ်းကြည့်တော့ ပါးစပ်က မုန့်စော်နီတယ်။ မရိုးသား

သူ့ကို အိမ်မှာထားလို့ မတော်ဘူး ထင်တယ် ” ဟု ပြောလေသည်။

မှတ်ချက် ဤ ဝတ္ထု၌ အစေခံကို သူက နမ်းမည် လှန်စွာ ဆိုးရွားသော အပြစ်ကြီး ဖြစ်ပါလျက် ထိုအပြစ် မပေါ်အောင် လှည့်ပတ် တတ်သော ရုတ်တရက် အကြံမှာ မာယာပင် ဖြစ်သည်။ ဤ မာယာသည် မိန်းမမှာသာ ရှိသည် မဟုတ်၊ ယောက်ျားများ၌လည်း ရှိသည်ပင်။

ရသေ့မာယာ ရှေးသရောအခါ ရွာတရွာ၌ ဒါယကာ တယောက် ကိုးကွယ် ထားသော ရသေ့တဦး ရှိလေသည်။ ခိုးသူဘေးကြောင့် ရှေ့စင်နိက္ခတရာကို ရသေ့ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း အနီးအပါး၌ မြှုပ်ထားပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား....သတ်ပြုလိုက်ပါ” ဟု မှုထားသောအခါ “ဟဲ့-ဒါယကာ....ရသေ့ ရဟန်းကို ယခုလို ကြည့်ရှုရစ်ဖို့ရန် မမှာကောင်းဘူး” ဟု မိန့်လိုက်လေသတို့။

ထို့နောက် ရသေ့ အကြံ ဖြစ်သည်မှာ “ရှေ့စင်နိက္ခတရာ ဆိုလျှင် လူ့ဘောင်မှာ ချောင်ချောင်လည်လည် ရှိပြီ” ဤသို့ ကြံပြီးလျှင် ထိုရွာ များကို မိမိသွားမည့် လမ်းအနီး၌ ရှေ့ပြောင်းမြှုပ်ထား၍ နက်ဖြန်ဆွမ်းစား အပြီးတွင် “ဒကာတို့ကို မှီ၍နေခဲ့သည်မှာ အတော်ကြာပြီ။ ကြာလွန်းတော့ သံယောဇဉ် ဖြစ်တတ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ တခြားအရပ်သို့ သွားဦးမည်” ဟု ပြောလေရာ ဒါယကာက အခါခါ တားသော်လည်း တားမရသောကြောင့် ရွာတံခါးထိအောင်ပင် လိုက်၍ ပို့ရှာသေးသည်။

ထို့နောက် တော်တော်သွားပြီးကာမှ တဖန် ပြန်လာပြီးလျှင် “ဒါယကာ သင် တို့ အိမ်အမှီးက သက်ငယ်မြက် တမျှင် ငါ၏ ဆံကျစ်၌ ငြိပါလာသည်။ ရသေ့ ရဟန်း ဆိုတာ မပေး မလှူ အပ်သောအရာကို မြက်တပင်မျှ မယူ ကောင်း” ဟု ပြောပြလေသော် ရိုးရွာသော ဒါယကာက “သိပ်ပြီး သီလရှိ တာပဲ” ဟု လေးလေးပင်ပင် ကြည်ညိုသွားလေသည်။

သို့ရာတွင် ထိုအခိုက်၌ ထို ဒါယကာ၏အိမ်မှာ အတော်ပါးနပ်သော ဧည့် သည် ရောက်ရှိနေသဖြင့် ထိုဧည့်သည်က “မိတ်ဆွေရဲ့ ဆရာ့အထံမှာ ဘာများ အပ်နှံထားပါသလဲ။ အပ်ထားလျှင် သွားကြည့်စမ်းပါ” ဟု သတိပေးမှ

သွား၍ ကြည့်လေရာ ရွှေများ မရှိတော့၍ ဧည့်သည်နှင့်အတူ ရသေ့ နောက်သို့ အမြန်လိုက်ခါ ရွှေများနှင့်တကွ ရသေ့ကို ဖမ်းမိကြလေသည်။

မှတ်ချက် ဤဝတ္ထု၌ ရသေ့၏ မိမိရွေးခိုးမပေါ်မည်စိုး၍ သက်ငယ် မြက် တပင်ကို ပြန်၍ ပေးခြင်းသည် ဤမာယာပင် ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် ပရိယာယ် မာယာသည် ရသေ့ ရဟန်း အချို့ တိုင်အောင် ပျံ့နှံ့လျက် ရှိရကား ယခုလို “အပလီဉာဏ် အလိမ်ဉာဏ်” ခေါ်မာယာ ပေါ်သော ကာလ၌ လုံးဝ ပုံ၍ ယုံကြည်ထိုက်သူ နည်းပါးသောကြောင့် ရိုးသားဖြောင့်မတ်သူနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမိဖို့ အရေးမှာ ရှေးကံကောင်းမှသာ ဖြစ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

မာယာ ပေါ်များပုံ မိမိအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းရာ၌ ပြခဲ့သော ဝတ္ထုများအပြင် မိမိမှာ အပြစ်ကင်းဟန် ခပ်ထန်ထန်ဖြင့် ဆောင်ကြီးအောင်ကြီး လုပ်၍ ဖုံးကွယ်ခြင်း၊ အပြစ်တင်မည့်သူ ကြောက်လောက်အောင် ချောက်၍ ဖုံးကွယ်ခြင်း၊ မြှောက်၍ ဖုံးကွယ်ခြင်း စသည်ဖြင့် မာယာ၏အပြစ် ကွယ်ကာနည်းတွေ့ အမျိုးမျိုး ရှိလေသည်။

လူအများနေသော ကျောင်းတိုက်၊ အိမ် စသည်များ၌ ထိုကဲ့သို့ မာယာ သမားမျိုးကို အများအပြား တွေ့ရတတ်၏။ ဤအခါ၌ မစွန့်ထိုက်မသာ နေရာဝယ် အညစ်အကြေး စွန့်ထားမိလျှင် စွန့်ထားသူက သူ မဟုတ် သ လို ဟန်ဆောင်တတ်၏။ ပရိသတ်အလယ် ကိုယ်တိုင်းမှ မကောင်းနဲ့ လည်သွား လျှင်လည်း ယုန်ထင် ကြောင်ထင် ဖြစ်အောင် သားရေသံနှင့် ရောစပ်တတ်ရုံ မက (လေလည်သံကို သားရေအခင်း၏ အသံ ထင်အောင် ပြုတတ်ရုံမက) သူတပါးအပေါ် အထင်ရောက်အောင်လည်း ကြံဆောင် လှည့်ပတ်တတ်၏။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် မာယာသဘောတွေ့ အလွန် ပေါများနေရကား ရှေးလူ ကြီးတို့က---“ ပရိယာယ် တထောင်၊ မာယာကောင် တသိန်း၊ အပလိန်း အနန္တ၊ သဲကိုးဖြာ မလောက်လို့၊ ရှားကိုးပင်က ရှားရွက်တွေကိုပင် ရောနှောက်၍ ရေတွက်ရသည်” ဟု ပြောစမှတ်ပြုခဲ့ကြလေသည်။ [ထိုစကား၌ “ပရိယာယ်၊ အပလိန်း၊ (အပလီ)” ဟူသည်လည်း ဤ မာယာပင်တည်း။]

သာဌေယျ အကြောင်း

မာယာနှင့်စပ်၍ သာဌေယျ အကြောင်းကိုလည်း မှတ်သားထိုက်၏။ အခြား သူတို့ အထင်ကြီးအောင် မိမိမှာမရှိသော ဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်တတ်သော လောဘ တမျိုးကိုပင်။ “သာဌေယျ” ဟု ခေါ်သည်။ မာယာသည် ရှိသော အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်၍ မိမိမှာ အပြစ်ကင်းဟန်ဆောင်၏။ သာဌေယျ ကား မိမိမှာ မရှိသော ဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်သည်။ ထို ၂-မျိုးလုံးပင် အလိမ် ဥာဏ်၊ အပလီဥာဏ်၊ အကောက်ဥာဏ် မျိုးချည်းတည်း။

ဘုန်းကြီးများ သာဌေယျ သီလမရှိပဲ သီလရှိဟန်၊ အကျင့် မကောင်းပဲ အကျင့်ကောင်း ဟန်၊ စာပေ မတတ်ပဲ စာပေ တတ်ဟန်ဆောင်ခြင်းသည် သာဌေယျ ပင်တည်း။ ပါးနပ်သော ဒကာများနှင့် မတွေ့သမျှ ထိုဟန်ဆောင်မှု သာဌေယျသည် ထို ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အကျိုးရလျက် ရှိ၏။ ပါးနပ် သူတို့နှင့် တွေ့စေကာမူ ထိုသူတို့က “ငါတို့ အနေသာချည်းပဲ၊ သူ့ဘာသာသူ ညာချင် ညာပေစေ” ဟု သဘောထားသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရင်းနှီး ၍ ပါးနပ်သူတို့ကမူ မိမိဆရာ၏ အရည်အချင်း မရှိကြောင်းကို အခြားသူတို့ သိမည် စိုးသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိုသူ၏ ဟန်ဆောင်မှု သာဌေယျ သည် ယခုဘဝအတွက် အကျိုးရလျက်ပင်။

လူများ သာဌေယျ သီလ မရှိပဲ သီလ ရှိဟန်၊ သမာဓိ မရှိပဲ သမာဓိ ရှိဟန်၊ စွမ်းရည် သတ္တိ မရှိပဲ စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိဟန်၊ ပညာ မရှိပဲ ဘီအေ၊ အမ် အေ အောင်ဟန်၊ ဥစ္စာ မရှိပဲ ဥစ္စာ ရှိဟန် စသည်ဖြင့် လူတို့၏ ဟိတ်ဟန်ထုတ်မှု သာဌေယျစုလည်း များလှပေသည်။

မာယာသာဌေယျတို့ ဆိုးရွားပုံ ဤ မာယာသာဌေယျတို့သည် ဖြစ်ရိုး ဖြစ်စဉ်လို့ချင်မှု လောဘထက်ပင် လောက၌ ဆိုးရွား၏။ ထင်ရှားစေအံ့- ဘုန်းကြီးများမှာ သီလ သမာဓိ ပညာမရှိပဲ ရှိဟန်ဆောင် နေသည့်အတွက် သီလ သမာဓိ ပညာ အမှန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို မိမိနှင့် တန်းတူ ထား၍ ဝါကြွား ပြော ဆို ရ တော့ မည်။ ထိုသို့ ပြောဆိုမိသည့်

အတွက် ဘဝသံသရာ၌ ကိုယ်ကျိုးနစ်နာခဲ့လေပြီ။ ထိုဘုန်းကြီး မျိုးကို ကိုးကွယ် ထားသော ဒကာ ဒကာမတို့မှာလည်း အသိ အလိမ္မာ တိုးပွားဖို့ မရှိသည့်အပြင် လှူဒါန်းရာ၌လည်း ပစ္စည်း ကုန်သလောက် အကျိုး မများ တော့ချေ။ လူတို့တွင်လည်း သီလ သမာဓိ မရှိပဲ ရှိဟန် ဆောင်နေကြ သော ကြောင်သူတော်များကြောင့် အမျိုးသမီးကလေးတွေ ပျက်စီးရ၏။ ထို လူကြီးလူကောင်း အခေါ်ခံနေသူတို့၏ ဆိုးရွားသော မတရားအသက် မေးမှုကြောင့် မြို့ရွာ နယ်ပယ်ရှိ လူအများလည်း အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြား ရ၏။

စမ်းရည်သတ္တိ မရှိပါပဲလျက် စမ်းရည်သတ္တိ ရှိဟန်ဆောင်၍ ခေါင်း ဆောင် အခေါ်ခံနေသူတို့ အတွက် နောက်လိုက် ငယ်သားတို့အသက်စည်းစိမ် ကိုပါ ဆိုးရွုံးကြရုံမက၊ ထီးကျိုး စည်ပေါက်၍ တိုင်းပြည်ပါ မှောက် တတ်လေသည်။ ပစ္စည်း ဥစ္စာ အရည်အချင်း မရှိပါပဲ ရှိဟန်ဆောင်ကြသော မာယာသာဠေယျသမား လူလိမ်ကြီးများကို ယုံမှားမိကြ၍ ယခုကာလ လက် ထပ်ထိမ်းမြားသော အချို့ မင်္ဂလာတွေမှာ ပေါင်းမိကြသောအခါ မင်္ဂလာ မစစ်နိုင်တော့ပဲ အမင်္ဂလာ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲရှာရလေသည်။

ဆက်ဦးအံ့---လက်ထပ် မင်္ဂလာပြုကြရာ၌ ၂-ဘက်လုံးမှာ ဖြစ်စေ၊ တဘက် ဘက်မှာ ဖြစ်စေ ရှိနေသော အပြစ် အနာများကို ဖုံးကွယ်ထားသော မာယာနှင့် မရှိသော ဂုဏ်သိန် စည်းစိမ်ကို ရှိဟန်ဆောင်မှု သာဠေယျတို့ ပါနေကြပါမူ လက်ထပ်ပြီးနောက် မကြာမီ ပေါ်ပေါက်ပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ မိမိအား လှည့်စားသူကို (ဆွေမျိုးတစုကို) မြတ်နိုးနိုင်ပါ ဦးမည် လော။ မမြတ်နိုးပဲ ပေါင်းသင်းနေရလျှင်ကော စိတ်ချမ်းသာနိုင်ပါ ဦးမည် လော။ “အိမ်ထောင်ဘက်” ဟူသည် ဟဏှာဖြင့် ချစ်ရုံတွင်မက၊ မေတ္တာစစ် ဖြင့် မြတ်နိုးမှုလည်း ပါရှိရပါသေးသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ လက်ထပ် မင်္ဂလာမှုသည် ယခု တဘဝနှင့် ကိစ္စပြီးနိုင် ကြသည် မဟုတ်ပေ။ စိတ်တူ သဘောတူ ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ ရှိကြပါမူ ဘုရားသွား ကျောင်းတက် အလှူရေစက်တို့က နောက်နောင် သံသရာအတွက် ဆက်လက် ပေးတတ်ကြလေသည်။ (အားလုံး ပေးလိမ့်မည်ဟု မဆိုလို၊ ပေးတတ်သည်ဟု

ဆိုလိုပါသည်။) ထိုကဲ့သို့ မဖြူစင်ကြပဲ၊ မာယာ သာဠေယျတို့ကို အရင်းခံခဲ့ပါ မှု တဘဝတွင် မက၊ အတူပြုရသမျှ ကုသိုလ်တို့၌လည်း စိတ် မထက်သန်ရကား နောက်နောင်သံသရာတိုင်အောင် အကျိုးနည်းဖွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် လက်ထပ် မင်္ဂလာပြုမည်ဟု ကြံစည်စကပင် မာယာသာဠေယျမနှော စင်းလုံးချော မင်္ဂလာ ဖြစ်စေသင့်ကြပါသည်။

ဤသို့လျှင် မာယာသာဠေယျသည် တဦးတယောက်ကို ဖြစ်စေ၊ လူအများ ကိုဖြစ်စေ၊ တတိုင်းပြည်လုံးကိုဖြစ်စေ၊ (ဘုရား မဟုတ်ပဲ ဘုရားလုပ်နေသူ တိတ္ထိ များကဲ့သို့) တကမ္ဘာလုံးကိုဖြစ်စေ လှည့်ပတ်တတ်လေရကား အလွန် ယုတ် မာဆိုးရွားသော တရားဟု ဆိုထိုက်ပေသည်။ ထိုမျှလောက် ဆိုးရွားသော်လည်း ယခုကာလ၌ အများအပြား ဖြစ်လျက်ရှိသောကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ပါရမီရှင် သူတော်စင်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသူတို့သည် ထိုမာယာသာဠေယျသမား လူအများ တွင်မပါဝင်ကြစေပဲ မရိုးမသား ဆိုးရွားသော တရားတို့ကို မိမိသန္တာန်မှလည်း မဖြစ်အောင် မိမိနှင့် ဆက်သွယ်သူများ၌လည်း မဖြစ်စေရအောင် အထူး သတိ ထားကြပြီးလျှင် ဖြူစင် ထက်မြက် သက်လက် ဖြောင့်မတ် မြင့်မြတ်သော စိတ်ရှိသူချည်းသာ ဖြစ်သင့်ကြပေသတည်း။

ဒိဋ္ဌိ အ ကြ ဝ င်း

မှားမှားယွင်းယွင်း သိမြင်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိ မည်၏။ ထို့ကြောင့် “ မှားသော အမြင် - ဒိဋ္ဌိတွင်သား ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤ အသိအမြင် မှားနေခြင်းကိုပင် ယခုကာလ၌ “ အယူမှားနေခြင်း ” ဟု ခေါ်ကြ၏။ ဤ ဒိဋ္ဌိသည် “ မရှိသည် ကို အရှိ၊ ရှိသည်ကိုမရှိ၊ မဟုတ်သည်ကို အဟုတ်၊ ဟုတ်သည်ကို မဟုတ် ” ဟု သိမြင်နေရုံမက “ သူ၏အယူက အမှန်၊ သူများ အယူတွေ အလွဲ ” ဟုပင် စွပ်စွဲတတ်သေးသည်။

ထိုတွင် ဤကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် သတ္တဝါတွေကို ဖန်ဆင်းသူ မရှိပဲလျက် ဖန်ဆင်းသူရှိ၏ ဟု သိမြင်ခြင်း၊ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း၌ အတ္တခေါ် သော အသက်ကောင် မရှိပဲလျက် “ အတ္တရှိ၏၊ အသက်ကောင် ရှိ၏ ” ဟု

သိမြင်ခြင်းသည် “ မရှိသည်ကို အရှိ ” ဟု သိမြင်သော ဒိဋ္ဌိတည်း။ သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ ပြုပြုသမျှ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံသည် နောင်ခါ အကျိုးပေးရန် သတ္တိ ကျန်ရှိပါလျက် ထို ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ မရှိ ဟု သိမြင်ခြင်း၊ ထိုကံ၏ အကျိုးကို အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးခံစားရပါလျက် “ကံ၏အကျိုး မရှိ” ဟု သိမြင်ခြင်း၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ဟူသော နိဗ္ဗာန်တရား ရှိပါလျက် နိဗ္ဗာန်မရှိဟု သိမြင်ခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်မရသေးသမျှ ရောက်ရဦးမည့် နောက်ဘဝရှိ ပါလျက် တမလွန် (နောက်နောက်ဘဝ) မရှိဟု သိမြင်ခြင်းသည် “ရှိသည်ကို မရှိ” ဟု သိမြင်သော ဒိဋ္ဌိတည်း။

သတ္တဝါတွေကို သတ်၍ ယဇ်နတ် ပူဇော်ကြခြင်းသည် အင်မတန်ကြီးကျယ် သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကြီးပေတည်း။ အလွန်အေးမြသောကာလ၌ ရေချိုးခြင်း၊ အလွန်ပူအိုက်သောကာလ၌ နေ့လယ်ကြောင်စောင်ဝယ် မီးလေးဖိုအလယ်၌ နေ ၍ ကိုယ်ကိုမီးကင်ခြင်း၊ နွားလိုနေခြင်း၊ ခွေးလိုနေခြင်း စသော အကျင့်များသည် ကိလေသာ စင်ကြယ်ဖို့အကြောင်း ကောင်းသောအကျင့်တည်း။ ကောင်းသော အချိန်အခါဝယ် ဂင်္ဂါမြစ်ရေ၌ အပြစ်တွေကို မျှောရခြင်းသည် ပြုမိသော အပြစ် များ၏ စင်ကြယ်ဖို့အကြောင်း ကောင်းသော အကျင့်တည်း။ ဤသို့ စသည် ဖြင့် သိမြင်နေခြင်းသည် “မဟုတ်သည်ကို အဟုတ်” ဟု သိမြင်သော ဒိဋ္ဌိတည်း။

ဒါန သီလ ဘာဝနာများကို ပြုခြင်းသည် သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ဖို့အကြောင်း ကောင်းသောအကျင့် မဟုတ်ဟု သိမြင်ခြင်း စသည် “ဟုတ်သည်ကို မဟုတ်” ဟု သိမြင်သော ဒိဋ္ဌိတည်း။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိ၏ အမှားသိပုံမှာ လွန်စွာ အရာကျယ်လေသည်။ ဤ ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်ကို “ဒိဋ္ဌိစိတ်” ဟု ခေါ်၍ ထို အယူမှားရှိသူကို “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ” ဟု ခေါ်ကြ သည်။ [နောက်နောက် စေတသိက်များ၌လည်း တွဲဖက်စိတ်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ် အပေါ်မှာ ထိုက်သလို နာမည်ရပုံကို သိပါ။]

မာန အကြောင်း

ထောင်လွှား တက်ကြွခြင်း သဘောသည် မာန်မာန မည်၏။ ထို့ကြောင့် “မာနကားမူ ထောင်လွှားကြတက်” ဟု ဆိုခဲ့ပေသည်။ မာနဓာတ်ခံ ရှိသူသည် တံခွန်အလံကို စိုက်ထောင်၍ ထားသကဲ့သို့ အများအပေါ်၌ မောက်မော် လို၏။ ကြတတ ရှိ၏။ ရာထူး ဂုဏ်သိန်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၊ ပညာအဆင်း၊ ရောဂါ ကင်းခြင်း စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် သူများထက် သာနေသောအခါ “ငါက သင်းတို့ နှင့် တူသလား၊ ငါနှင့် အဖက်တန်သလား” ဟု ကိုယ် ကိုယ်ကို အထင်ကြီးကာ သူတပါးကို အထင်သေးတတ်၏။

သူများထက်မသာပဲ တန်းတူဖြစ်နေလျှင်လည်း မာနဓာတ်ခံရှိနေသူတို့မှာ “သင်းနဲ့ ငါနဲ့ ဘာထူးသေးသလဲ၊ သူ့ လောက်တော့ ငါ့လဲ ရတာပဲ” ဟု တန်းတူ ထားလျက် မာန်တက်ပြန်၏။ ရာထူးစည်းစိမ် စသည်တို့က အောက်တန်းကျပြန် လျှင်လည်း မာနဓာတ်ခံရှိနေသူမှာ “သူတို့က ငါ့ထက်သာကော၊ ငါက ဘာ အရေးစိုက်ရမှာလဲ၊ ကိုယ် ရှိမှ ကိုယ်စားရ၊ ကိုယ်လုပ်မှ ကိုယ်ရတာပဲ၊ ဘယ်သူ့ ကို ခခယယ လုပ်နေရမှာတုံး” ဟု အံ့မတုနိုင်သော်လည်း မာန်ပြုလျက်ပင်။

အများဖြစ်တတ်သော မာန်များနှင့်
ပယ်ရှားဖို့နည်းလမ်း

ဇာတိမာန် အမျိုးကောင်းသည့်အတွက် မာန်မာနတက်ခြင်းကို “ဇာတိမာန်” ဟု ခေါ်သည်။ ယခုခေတ်၌ အတော်အတန် အမျိုးကောင်းသူတွေ ရှိပါပေသည်။ သို့သော် မာန်တက်လောက် ဟန်ကြီးပန်ကြီး လုပ်လောက်အောင် တဘက်သားကို ခြေဖဝါးအောက်က ဟု ထင်လောက်အောင် အမျိုးမကောင်း ပါ။ ရှေးက မဟာသွေး မဟာမျိုးဖြစ်၍ တကယ် အမျိုးကောင်းသည်ပင် ဆိုဦးတော့၊ အမျိုးမြတ်သူက မာနမဖက်ပဲ ညက်ညက်ညောညောအပြောချိုကာ အရာရာမှာလိုက်လျောပါမူ အောက်တန်းကျသူတို့ကပိုမို၍ ချစ်ခင်ကြည်ညို ရှိသေ့ ကြမည် မဟုတ်ပါလော။ “အရောဝင်တော့-အရိုသေတန်” ဆိုသကဲ့သို့ အချို့ ရိုင်းစိုင်းသူတို့က အရောဝင်၍ အရိုသေတန်ကောင်း တန်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုအရိုသေတန်မှအတွက် ထိုသူ့ အပြစ်သာဖြစ်၍ ထိုသူပင် နစ်နာပေလိမ့်မည်။

ဤသို့ အရာရာ ရှေ့နောက် စိစစ်လျက် ဇာတိမာန် မတက်မိအောင် သတိ ဆောင်ကြပါကုန်။

နေမာန် အထိုက်အလိုက် ဥစ္စာရှိသူတို့၏ မာန်ကို “နေမာန်” ဟု ခေါ်၏။ ယခုအခါ အတော်အတန် ဥစ္စာပေါသုတေ့ရှိပါပေ၏။ သို့သော် ဥစ္စာနည်းပါးသူများနှင့် အတူမသွားနိုင်၊ အတူမစားနိုင်၊ အတူ စကားမပြောနိုင်လောက်အောင် မကုန်မခန်း ပေါများကြသည် မဟုတ်ပါ။ “မမြင်ဘူး မူး မြစ်ထင်” ဆိုသလို မိမိကိုယ်ကို သဌေး သူကြွယ်ဟုပင် ထင် စေဦးတော့၊ ဆင်းရဲသူဆင်းရဲသားတို့၏ အပေါ်မှာ သဘောကြီးကြီးထား၍ သနားကြင်နာ ကရုဏာသက်တတ်ပါလျှင် သာ၍ပင် ဂုဏ်မရှိပါလော့။ မိမိ ပစ္စည်း၌ ဘေးအန္တရာယ် မထူအောင် အကူအညီပင် ရနိုင်သေးသည်မဟုတ် ပါလော့။ နေရှင်တို့၏ ပြုံးရွှင်သောမျက်နှာ၊ ချိုသာသော စကား အသုံး သည် ဆင်းရဲသားတို့အတွက် အမြန်ရှက်ဆုံး အမြိုက်ဆေးတမျိုးပင် ဖြစ်နိုင် ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ရှေးက ဒါနကုသိုလ် အကျိုးပေး၍ တသက်လျာအတွက် ရရှိသော စည်းစိမ်ကလေးကို နောင်သံသရာ အရေးဝယ် အမျိုးအနွယ် အောက်ကျသွားဖို့အကြောင်း မကောင်းသောမာန်၏ အောက်ခံ ကားပုံသဖွယ် မဖြစ်စေပဲ နေရှင်ပီပီ တည်ကြည်သော စိတ်ထားဖြင့် အများ၏ ကိုးစားစရာ ဖြစ်အောင် ကြိုးစား၍ သတိဆောင်ကြပါကုန်။ ယခုတဘဝ ကြီးကျယ်သော စည်းစိမ်သည် ဘေးအန္တရာယ်အလွန်များလှ၏။ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းစေကာမူ တသက်လျာမျှသာ သုံးစွဲနိုင်ပါသည်။

“ ရွှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြွငှန်းလည်းခံ၊ မတ်ပေါင်းရံလျက်၊ ပျော်စံရိပ်ငြိမ်၊
မင်းစည်းစိမ်ကား၊ သမုဒြာ၊ ရေမျက်နှာထက်၊ ခဏ တက်သည့်၊ ရေပွက်ပမာ၊
တသက်လျာတည်း”။ — [အနန္တသုရိယအမတ်။]

ပညာမာန် စာပေတတ်ကျွမ်းသူတို့၏ မာန်ကို “ပညာမာန်” ဟု ခေါ်၏။ စာပေပညာသည် မသင့်သည်ကို မသင့်မှန်းသိ၍၊ သင့်သည် ကို သင့်မှန်း သိဖို့ရာ အလိမ္မာပေးသော ပညာ၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာ၌ ယဉ်ကျေးဖို့ရန် အလိမ္မာပေးသော ပညာတည်း။ သို့ပါလျက် ထိုပညာကို

အကြောင်းပြု၍ မတော်မတရားကြီးမားသော မာန်မာနဖြစ်ခြင်းမှာ လွန်စွာ ရှက်ဖွယ်ကောင်းလှ၏။ ယခုကာလ၌ လူများထံမှ တဆင့် သင်ယူ၍ တတ်သိရသော စာပေ ပညာလည်း ထူးခြားသော အတတ် မဟုတ်သေးပါ။ အကြောင်း ညီညွတ်၍ ဆရာကောင်းထံသင်ကြရလျှင် အများပင် တတ်နိုင်ပါ၏။

သို့ဖြစ်၍ အကြောင်း မညီညွတ်သဖြင့် မသင်ကြရသူ၊ အထူးဉာဏ်ထိုင်း သူများကို တွေ့ရသောအခါ မောက်မော် ဝါကြားမည့် အစား သနားကြင်နာ ကရုဏာသက်ဖို့သာ၊ သို့မဟုတ် တဆင့် သင်ပြပေးဖို့သာ သင့်ပါသည်။ ရှေးတုန်းက အတော်ထင်ရှားသော ဆရာတော်တပါးသည် လွန်ခဲ့သောဘဝက စိတ်ရှည်လက်ရှည် စာချဘူးသဖြင့် ယခုဘဝမှာ လောက-ဓမ္မ ၂ ဌာန၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတပါး ဖြစ်လာရပါသတဲ့။ ထို့ကြောင့် တတ်သိသော ပညာကို သံသရာအတွက် အသုံးပြုကြပါလေ။

စာပေပညာ၏ ယခုခေတ် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော လမ်း ၂-သွယ် လောကီပညာတို့သည် နဂိုကပင် အသက်မွေးဖို့ လမ်းကို မှန်းပြီးဖြစ်၍ စိစစ်ဖွယ် မလိုပါ။ သာသနာဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များ၏ ပိဋကစာပေ ပညာမှ လမ်း ၂ သွယ် ဖြာနေပုံကို ထင်းရှားပြဦးမည်။

အောက်လမ်း စာပေတတ်လျှင် နာမည်ကြီးလာလိမ့်မည်၊ လှူဒါန်းချင်သူ ပေါလာလိမ့်မည်၊ ဆွမ်း သင်္ကန်းကျောင်းတို့ အကောင်း အမွန်ရလိမ့်မည်၊ သူတပါးအပေါ် မောက်မော်နိုင်မည်၊ စာပေတတ်လျှင် မည်သူ့ကိုမျှ လူမထင်ပဲ လုပ်ချင်ရာလုပ်နိုင်မည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် လောဘ ဒေါသ မာန်မာနကို အခြေခံ၍ စာပေသင်ကြ၏။ တတ်မြောက်သော အခါ၌ လည်း မူလရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း လာဘ်ပေါ်အောင်ကြိုးစား၍ သူတပါးအပေါ် မောက်မော် စော်ကားတတ်၏။ ထိုသူ၏ ပညာသင်ကြားမှု ပညာတတ်သိမှု သည် အောက်လမ်းသွားဖို့ အကြောင်း မကောင်းမှုချည်းသာ ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ စိတ်ထားဖြင့် စာပေသင်ကြားမည့်အစား အိပ်နေခြင်းကပင် တော်သေး၏ ဟု ကျမ်းဂန်၌ ဆိုသည်။

အထက်လမ်း စာပေတတ်လျှင် ဘုရားရှင်၏ တရားတော်ကို သိရလိမ့်မည်။ သူတပါးအား တဆင့်ပို့ချမည်။ စာပေပိဋကတ်တည်းဟူသော မှန်အပြင်ဝယ် အစဉ်မပြတ်ကြည့်ရှု၍ မိမိစိတ်နေစိတ်ထားကို ဖြူစင်ဖြောင့်မတ် မြင့်မြတ်အောင် ပြင်ဆင်မည်။ ဤသို့ စသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သင်၍ တတ်မြောက်သောအခါလည်း ပစ္စည်းလတ်လာဘ ဒကာ ဒကာမ ပေါများမှုကို ဂရုမစိုက်ပဲ မူလရည်ရွယ်ယင်း အတိုင်းပင် ကြိုးစား၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စာပေသင်ကြားတတ်မြောက်မှုမျိုးကား အထက်လမ်းသို့ တက်လှမ်းဖို့အကြောင်း အကောင်းချည်းသာ ဖြစ်ပါပေသည်။

အချို့မှာကား စာပေမတတ်ခင်က စိတ်ထားမတတ်၍ စာမေးပွဲအောင်လိုခြင်း၊ နာမည်ကြီးလိုခြင်း စသောရည်ရွယ်ချက်များ ရှိသော်လည်း စာပေတတ်မြောက်သောအခါ အရာရာ စိတ်ပြောင်း၍ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း ရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား ရေမပြည့်ခင် ဘောင်ဘင်ခတ်နေသော ရေအိုးသည် ရေပြည့်သောအခါ ငြိမ်သက်လာသလို ဖြစ်သည့်အတိုင်း အထက်တန်းသို့ တက်လှမ်းဖို့အကြောင်း လမ်းကောင်း ရသ့ပင်ဖြစ်သည်။ ငယ်ရွယ်သူဟူသမျှတို့ စာတတ်သောအခါ ဤကဲ့သို့ လမ်းကောင်း ရကြပါစေ။

အဆင်းမာန် အလှူဂုဏ် အတွက် မာန်တက်ခြင်းကို “အဆင်းမာန်” ဟု ခေါ်၏။ ~~ရွေးဘဝက ဒေါသနည်းပါးခြင်း၊ ပန်း စသည်ကို လှူဒါန်းခြင်း၊ ဘုရားကျောင်းဝင်း စသည်တို့၌ အမှိုက်သုတ်သင်ရှင်းလင်းခြင်းစသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကြောင့် ယခုဘဝ၌ ပရိသတ်အလယ် တင်တယ်ဝင်းစက် အဆင်းထွက်ခြင်းမှာ မာန်တက်မည်ဆိုလျှင် တက်လောက်ပါပေသည်။~~

သို့ရာတွင် မိမိအဖြစ်ဟောင်းကို ပြန်ပြောင်း၍ မှန်းဆသောအခါ ဒေါသကင်းစင် စိတ်ကြည်လင်၍ ရေလှူ-ပန်းလှူခြင်း စသောကုသိုလ်ကောင်းမှုရှင် သူတော်စင် ဖြစ်ခဲ့ဖူးရကား ယခုဘဝရောက်မှ အလှူဂုဏ်မာန်တက်၍ သူတပါး အဖက်မထင်နိုင်အောင် ဟန်ကြီးပန်ကြီး မလုပ်သင့်ပါ။ လှပသော ကိုယ်ကွင်း၌ သန့်ရှင်းသောစိတ်အစဉ်ကို မွေးမြူကာ အရာရာသိမ်မွေ့လျက် ဣန္ဒြေ ရှင် သူတော်စင်ဖြစ်အောင် သတိထား၍ ကြိုးစားသင့်ပါသည်။

အချုပ် သတိပေးချက် အချုပ်မှာ နိဗ္ဗာန် စံဝင်ပြီးသော သူတော်စင်ကြီး တို့သည် ယခု ပြခဲ့သော ဇာတိမာန် စသည်တို့ တက်မည် ဆိုလျှင် မိုးထိအောင် လှေကား မထောင်ပဲ စက်နိုင်ကြပေ၏။ မာန်တက် လောက်အောင်ပင် ဘုရင် မိဖုရားတို့၏ လက်ပေါ်တွင် ကြီးပွားရသော မင်းညီ မင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ ပညာဘက်ကလည်း မဟောသော သုခမိန် စသည်ဖြင့် ကမ္ဘာ့စံချိန် ချိုးတော်မူခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများဘက်ကလည်း ဥပ္ပလဝဏ်၊ ခေမာ၊ ယသော်ဓရာ စသော သူတော်ကောင်း အမျိုးသမီးတို့မှာ အမျိုး ဥစ္စာ ပညာဘက်၌သာမက၊ အလှဘက်ကလည်း တကမ္ဘာလုံး၏ မျက်နှာဖုံးများ ဖြစ်ကြပေသည်။

ထိုမျှလောက် အထက်တန်းကျသော အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့သည် သူတို့၏ မျိုးရိုးဇာတိ စသည်တို့အတွက် မာန်မာန မတက် ကြပါပဲ လျက် “သည်လိယုန်တော့-ချိုတိုင်းတွေ့နိုင်” တဲ့ အစား၊ “တံငါစာရွှ်-ငါသာသာ” ရှိသူများက ရှိစွ မဲ့စွ-စုရွှ်ရသော ဇာတိ ပညာ ဥစ္စာ အဆင်းဖြင့် “ကြက်ဆူပင်-မင်းမူ” နေခြင်းမှာ နက်နက်နဲနဲ တွေးလျှင် လေးလေးပင်ပင် ရှက်ဖွယ်ပါ တကား။

ထို့ကြောင့် နှလုံးလေမင့်၍ ဘဝင်မြင့်သူအလား ထောင်လွှား တက်ကြွ မာန်မာန ဖြစ်ခြင်းသည် သူတပါးတို့ မြင်ပြင်းကတ်ဖွယ်ရာ အကျိုးမဲ့ကိုသာ ဖြစ်စေရုံမက၊ နောက်နောက်ဘဝတို့၌ အမျိုးညံ့ဖို့ အကြောင်း မကောင်း သက်သက်ဖြစ်ရကား ဇာတိ ပညာ ဥစ္စာ အဆင်းအားဖြင့် ရောက်သင့်သလောက် အထက်တန်း ရောက်နေသော်လည်း နောက် နောက် ဘဝ အဆင့်ဆင့်၌ မြင့်သည်ထက်မြင့်ဖို့ အရေးကိုသာ ရှယ်ကိုး၍ “အစွယ်ကျိုးသောမြေ၊ ဦးချို ကျိုးသော နွား၊ ခြေသုတ်ပုဆိုး အလား” ကဲ့သို့ တက်ကြွားသော မာန်စွယ်ကို နုတ်ပယ် နှိမ်ချိုးနိုင်ကြပါစေသား။

နဂိုကပင် မကျေနပ်သော ခင်ပွန်းသည်သည် ထိုသို့ မသာမယာ ဖြစ်နေပုံကို မြင်လျှင် သာ၍ပင် ရှုံ့မုန်းကာ တခါတခါ အကြမ်းဖက်လာ၏။ သတို့သမီးက စိတ်နာ၏။ ခင်ပွန်းသည်၏ ပြုမူပုံကို မကျေနပ်နိုင်။ သို့သော် မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်တော့ပဲ မိမိဝတ္တရားကျေအောင် ပြုမူပြုရွာ၏။

သို့ရာတွင် ကျောက်တုံး ကျောက်သား မဟုတ်ပဲ စိတ်ဝိညာဉ် ပါသော ကိုယ်ခန္ဓာဖြစ်ရကား မကြာခဏ မိမိ၏ ဘဝကို အဆုံးစီရင်ရန် ကြံလေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဒေါသထွက်ခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်း၊ စိတ်ညစ်ခြင်း၊ စိတ်မချမ်းသာခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းတို့ ဆက်တိုက်၍ လောကဇရဲ ခံကာ သားသမီး ၂-ယောက် ဖွားမြောက်ပြီးသည့်တိုင်အောင် အောင့်အည်းခဲ့ပါသော်လည်း နောက်ဆုံး၌ မစောင့်စည်းနိုင်တော့ရကား ကိစ္စတခုအတွက် အခြားမြို့သို့ သွားနေသော ခင်ပွန်းသည် အထံသို့ စာတစောင် ရောက်လာသည်မှာ....

“ အရှင်....မိဘများ ပေးစားသော ခင်ပွန်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ရှင့်ကို အမှန်ချစ်၍ ရှင်၏အချစ်ကိုလည်း ရရှိနိုင်ရန် အမှန်ပင် ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ကျွန်မ၏ ကြိုးစားမှုတွေမှာ အကျိုး မရသည့်ပြင် “ ပလီတယ်၊ မာယာများတယ် ” ဟုသာ အထင်ခံရ၍ စိတ်ပျက်လှသဖြင့် ဘဝကိုအဆုံးစီရင်ရန် မကြာခဏ ကြံသော်လည်း ကလေးများ မျက်နှာထောက်၍ အထမမြောက်ခဲ့ပါ။ ယခုမှာမူ ဆက်လက်၍ နေသော်လည်း စိတ်ညစ်ရုံသာရှိမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဤစာကိုရေးပြီးနောက် ကလေးများစားမည့် မှန်ထည်း၌ အဆိပ် ခတ်ပြီးလျှင် ကျွန်မ၏ဘဝကို အဆုံးစီရင်လိုက်ပါပြီ။ ”

အထက်ပါစာကို ရပြီးနောက် ခင်ပွန်းသည် ယောက်ျားလည်း သူ့ဇနီး၏ လိမ္မာပုံတို့ကို အကုန်အစင် ထင်မြင် လာတော့ရကား ကပျာကသီ ပြန်သွားလေရာ အိမ်ပေါ်မှာ ပြင်ထားသော မိသား ၃-ဦး၏ အလောင်းကိုသာ တွေ့ရတော့သဖြင့် အဆင်သင့်ရှိသော သေနတ်ဖြင့် သူ၏ ဇာတ်ကိုပါ အဆုံးသတ်လိုက်လေသည်။ [ဤဝတ္ထု၌ ဒေါသ ဖြစ်ပုံများ ထင်ရှားပြီ။] ဤဝတ္ထုကို ထောက်ထား၍ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဆုံတွေ့ကြရသောအခါ သဘောကြီးကြီးထား၍ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြပါလေ။

မ က္ခ အ ကြောင်း

ဒေါသနှင့်စပ်၍ အများဖြစ်တတ်သော မက္ခ-ပဋ္ဌာသ-သောက-ပရိဒေဝ-ဒုက္ခ-ဒေါမနဿ-ဥပါယာသ တို့ သဘောကိုလည်း မှတ်သင့်ပါသည်။ ထိုတွင် “မက္ခ” ဟူသည် သူ့ ကျေးဇူးကို ချေဖျက်တတ်၊ ကျေးဇူးကန်းတတ်သော ဒေါသ တမျိုးတည်း။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကစ၍ မိဘကျေးဇူး၊ ဆရာသမားကျေးဇူး၊ မိတ်ဆွေကောင်းတို့ ကျေးဇူး စသည်ဖြင့် သူတပါးတို့က ပြုထားသော ကျေးဇူး တွေ ရှိတတ်ပေသည်။ ထိုကျေးဇူးများကို ကျေးဇူးဟု မထင်၊ ကျေးဇူးလည်း မတင်နိုင်ပဲ “ငါ့မှာ သူ့ ကျေးဇူး ဘာရှိလို့လဲ” ဟု ချေဖျက်တတ်၊ ကျေးဇူး ကန်းတတ်ကြလေသည်။

အချို့ကား ကျေးဇူးကန်းရုံတင်မက၊ သားရေပေါ်အိပ်ပြီး သားရေနား စားကာ ကျေးဇူးရှင်ကိုပင် ကျေးစွပ်တတ်ကြသေးသည်။ ထိုသူမျိုးကို “မိတ္တ ဒုဗ္ဗိ = မိတ်ဆွေပြစ်မှားသူ-လူယုတ်မာ” ဟု များစွာ အပြစ်ဆိုလေသည်။ “သူတပါးကျေးဇူး” ဟူသည်မှာ ကြွေးတင်သလို တင်နေသော အရာတမျိုး တည်း။ ထိုကျေးဇူးကို အတုံ့ပြန်၍ မဆပ်နိုင်သည့်အတွက် မဆပ်ရသေးသော် လည်း ကျေးဇူးရှင်မှန်းကို အသိအမှတ်ပြုကာ ကျေးဇူးတင်မိစေရမည်။ ဆပ်နိုင် သည့်နေ့၊ ဆပ်ခွင့်ကြုံသည့်နေ့၌ကား မြိန်မြိန်ရှက်ရှက်နှင့် နှစ်သက်ကျေနပ်စွာ ပြန်၍ ဆပ်ကြရမည်။

တရားတော်။ ။ အကြင် သစ်ပင်၏ အရိပ်၌ ထိုင်နေ-အိပ်နေအံ့၊ ထိုသစ်ပင်၏အခက် မချိုးပါနှင့်။ အရိပ်နေနေ-အခက်ချိုးချိုး၊ မိတ်ဆွေ ပြစ်မှားသော ထိုလူမျိုးဟာ လူယုတ်မာ ဖြစ်သည်။

ကျေးဇူးသိတတ်သော သား အကြောင်း တခုသောမြို့၌ မုဆိုးမ မိခင်ကို ကူလီထမ်း၍ ကြိုးကြိုး ပမ်းပမ်း ပြုစုလုပ်ကျွေးနေသော လူလင်တယောက် ရှိသည်။ ထိုသူ၏မိခင်ဖြစ်သူကား မိခင်ပီပီ မတည်ကြည်၊ အခြားယောက်ျားနှင့် တိတ်တိတ်ပုန်း ဖောက်ပြားနေ၏။ သားကို အားနာ၍ အထင်အရှားလည်း နေဝံ့ ဟန်မတူ။ ထိုဖောက်ပြားပုံကို သိကြသော မိတ်ဆွေ များက (ရိုးရိုးသားသားနှင့် ပြုစုနေသော လူလင်ကို သနား၍) လူလင်အား အကြောင်းစုံ တိုင်ကြားလေသော် “အမေ ပျော်သလို နေပါစေဗျာ၊ အမေ

စိတ်ချမ်းသာလျှင် ပြီးပါရော၊ ကျွန်တော့်အတွက်မှာ အမေ ဘာလုပ်လုပ် ပြုစုဖို့ ပါပဲ ” ဟု ပြောရှာလေသတဲ့။ [သားကောင်း သမီးကောင်း ရှားသလောက် မိဘကောင်းလည်း ရှားသည်ပင်။]

မှတ်ချက် ဤ ဝတ္ထု၌ မိခင်၏ယုတ်မာမှုမှာ မိခင်၏တာဝန်သာ ဖြစ်သည်။ ပြုစုဖို့ကား သား၏တာဝန်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ယုတ်မာသော မိခင်ကို ပြုစုရာ၌ မိခင်အဖြစ်နှင့် ပြုစုသည်ဟု သဘောမထားရ။ ကျေးဇူးရှင်ကို ကျေးဇူးကြေး မကျန်အောင် ပြန်၍ ဆပ်နေသည်ဟု သဘောထားရမည်။ ဤသို့လျှင် ခုရော-နောင်ပါ သံသရာအရေး မျှော်တွေးတတ်သူ လူကောင်း သူကောင်းမှန်လျှင် ကျေးဇူးရှင်ကို ကျေးဇူးဆပ်မိအောင် ကြိုးစားသင့်ပေသည်။ ဘုရားအလောင်းကား တိရစ္ဆာန်ဘဝ၌ ဖြစ်ရခိုက်မှာပင် ကျေးဇူးဆပ်လေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ [မျက်မမြင် မိခင်ဖြစ်သော ဆင်မကြီးကို ပြုစုနေသော ဆင်ဖြူကလေးကို ရှင်ဘုရင်က ဖမ်းသွားရာ၌ အစာမစားပဲ ဆန္ဒပြုကာ မိခင်အကြောင်းကို ပြောပြသဖြင့် ပြန်၍ လွတ်ခဲ့ရလေသည်။]

ပဋ္ဌာသ အကြောင်း

ပဋ္ဌာသ ဟူသည် ဂုဏ်တုဂုဏ်ပိုင် ပြုတတ်သော ဒေါသတမျိုး ပင်တည်း။ သီလ သမာဓိ ပညာရှိသူ၊ ဥစ္စာပေါသူ၊ ရုပ်ချောသူ၊ အမျိုးမြတ်သူ၊ လိမ္မာသူ များကို အသာမပေးနိုင်ပဲ “ သူနဲ့ ငါနဲ့ ဘာထူးသေးသလဲ ” ဟု (မိမိထက် အမှန်သာနေသူ၊ သာမှန်းလည်း သိလောက်သူနှင့်) အင်တူအားတူ ဂုဏ်တူလုပ်၍ ပြောဆို ပိုင်ဆိုင်ခြင်းမျိုးတည်း။ မိမိမှာ ထိုကဲ့သို့ ဂုဏ်မျိုးရှိသည်ထင်၍ နှိုင်းယှဉ် ပြောဆိုမှုမှာ ပဋ္ဌာသ မဟုတ်ချေ။

သောက အကြောင်း

ဝမ်းနည်းမှုကို “သောက” ဟု ခေါ်သည်။ နောက်၌ ပြမည့် ဒေါမနဿ ဝေဒနာ စေတသိက်ကိုပင် ဝမ်းနည်းစရာတွေ့၍ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရာ၌

“သောက” ဟု ခေါ်ရလေသည်။ ဤသောကဖြစ်တိုင်း ဒေါသလည်းပါနေသောကြောင့် ဒေါသနှင့်စပ်၍ သောကအကြောင်းကိုလည်း သိသင့်သည်။ သောက၏ ဝမ်းနည်းမှုသည် ယခု လူတို့၌ များပြားလှချေ၏။ မိမိနှင့် ချစ်ခင်နေသော ဆွေမျိုး စသည်တို့ ပျက်စီး၍ ဝမ်းနည်းရခြင်း၊ စည်းစိမ် ဥစ္စာ ပျက်စီးဆုံးရှုံး၍ ဝမ်းနည်းရခြင်း၊ မိမိ၏အကျိုးကို လိုလားသော မိတ်ဆွေများ၌ ဥစ္စာစည်းစိမ်ပျက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်းများသည် သောကချည်းတည်း။

ဒေါမနဿ တမျိုး “သောက” ဟု ထင်မှားနေသော ဒေါမနဿ တမျိုးလည်း ရှိသေး၏။ ချစ်ခင်သူများ ဖျားနာမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း၊ အရပ်တပါး သွားသောအခါ ပြန်ချိန်တန်လျက် မပြန်လာသဖြင့် စိုးရိမ်ခြင်း၊ ကလေးသူငယ် လူမမယ်အတွက် အရာရာမှာ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှု များရုံတွင်မက၊ “ငါမရှိလျှင် သူတို့တော့ခက်ရစ်တော့မှာပဲ” ဟု နောက်ဆက်တွဲ စိုးရိမ်မှုတို့မှာ သောကမဟုတ်၊ ရိုးရိုးဒေါမနဿသာတည်း။

စိုးရိမ်လို့ အကျိုးရှိရဲ့လား ပြခဲ့သော စိုးရိမ်မှုများသည် သက်သက်သာသာ ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်။ စိတ်နှလုံးကို ထိခိုက်စေ၍ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ပူပန်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ကြရသည်။ ထိုမျှလောက် စိတ်ပန်း-ကိုယ်ပန်း မချမ်းမမြေ့ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုကြောင့် တစုံတခုကောင်းကျိုး ရလျှင် တော်ပါသေး၏။ စင်စစ်မှာ စိတ်နှလုံး၏ ပူလောင်ခြင်းမှတစ်ပါး ကောင်းကျိုးဘက်က တချက်မျှ မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် မည်သူ့ အတွက်ဖြစ်ဖြစ် အကျိုးမဲ့ အချည်းနှီး အစိုးရိမ်ကြီးနေမည့်အစား ထိုသို့ စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိအောင် သာကြီးစွာဖြင့် ကြိုတင်၍ စီစဉ်သင့်ကြပါသည်။ ဥပမာ- ငယ်ရွယ်သူတို့အတွက် ဖျားနာမှုကို စိုးရိမ်ရမည့်အစား အဖျားအနာကို ကာကွယ်ဖို့ရာ အသွားအလာ အစားအသောက်ကိုသာ သင့်တင့်အောင် စီစဉ်သင့်၏။ ထိုသို့ စီစဉ်ပါလျက် ဖျားနာလာလျှင် ဆရာခေါ်ဖို့သာ တာဝန်ရှိ၏။

အရပ်တပါးသို့ သွားလာရာ၌ စိုးရိမ်ဖွယ်ရှိလျှင် မသွားအောင် တားမြစ်ဖို့ တာဝန်ရှိ၏။ မလွဲသာ၍ သွားစေရလျှင် စိတ်ချရသော နည်းကို စီစဉ်ပေးဖို့ တာဝန်ရှိ၏။ ငါမရှိလျှင် ဖြစ်ပုံမရ သူတို့အတွက် ငါမရှိလျှင် မည်သူ စောင့်

ရှောက်လိမ့်မည် ဟု စိတ်ချရလောက်သူ အထံ အပ်နှံထားဖို့ တာဝန်ရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့ စိုးရိမ်တတ်သူ လူကြီး၊ သို့မဟုတ် ခေါင်းဆောင်၏ တာဝန်ကျေပွန် ပါလျက် စိစဉ်တိုင်း မလိုက်နာမှုကြောင့် တစုံတခု အန္တရာယ်ဖြစ်ခဲ့သော် (သေ တန်လျှင်-သေခဲ့ပါစေ) မပူပန်လေနှင့်။ အစီအစဉ်တိုင်း မလိုက်နာသူတို့အတွက် ပူပန်နေဦးမည်ဆိုလျှင် ထိုသူ ကိုမိုက်မဲ ဖျင်းအ အသုံးမကျသော အဆင့်အတန်း မှာပင် ရှိသေးသူ ဟု မှတ်ပါ။ မှန်၏။- ယခုခေတ်၌ ဆရာသမားနှင့် မိဘစကား ကို မလိုက်နာသတေ့ များလှ၏။ ထို မလိုက်နာမှုကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်ရသတေ့ လည်း မနည်းလှချေ။ ထိုသတို့အတွက် ဆရာ မိဘတို့ ဝမ်းနည်းထိုက်ပါ သလော။

ပ ရိ ဒေ ဝ အ ကြောင်း

ငိုကြွေးမှုကို “ပရိဒေဝ” ဟု ခေါ်၏။ ဤ ပရိဒေဝ ဟူသည် “ငိုသံ” ပင် ဖြစ်၏။ သို့သော် ထို ငိုသံဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ အတွင်းက ဒေါသ ဒေါမနဿတို့သာ ဖြစ်၍ ပရိဒေဝသဘောကိုလည်း ဤနေရာမှာပင် မှတ်သား သင့်ပေသည်။ ရာထူး ဂုဏ်သိန် စည်းစိမ် ဆွေမျိုး စသည်တို့တွင် တခုခု ပျက်စီး သောအခါ၊ ပျက်စီးတော့မည်ဟု ထင်ရသောအခါ လွန်စွာ ဝမ်းနည်းကြ၏။ အားငယ်ကြ၏။ ဤ ဝမ်းနည်းအားငယ်မှုကား ပြခဲ့သော “သောက” အမည်ရ ဒေါမနဿ သာတည်း။ ထိုဝမ်းနည်း အားငယ်မှုကို မျှိုသိပ်၍ မထားနိုင်သော အခါ ပရိဒေဝ-ခေါ် ငိုကြွေးသော အသံတမျိုးပေါ်လာ၏။ “ပရိဒေဝမီး” ဟု ခေါ်ရာ၌ ငိုတဲ့အသံကို ခေါ်ခြင်း မဟုတ်။ ထိုငိုသံဖြစ်လောက်အောင် ဝမ်း တွင်း၌ အပြင်းအထန် ပူပန်တောက်လောင်နေသော ဒေါသ ဒေါမနဿတို့ကို အစွဲပြု၍ ခေါ်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ငိုကြွေးလို့ အကျိုးရှိရလား ဤငိုကြွေးမှုလည်း စိုးရိမ်မှုကဲ့သို့ ကောင်းကျိုးမရသော တရား တမျိုးပင်။ ချစ်ခင် သူ၊ သို့မဟုတ် အား ကိုး လောက် သူ တယောက် မျက်စိအောက်မှ ရုတ်တရက် ကွယ်ပျောက် သေဆုံး သွားသောအခါ ဝမ်းနည်း ပူပန်ကြသည်မှာ ထုံးစံ ဓမ္မတာလို ဖြစ်နေ၍ အပြစ်

မတင်ထိုက်လှပါ။ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူစက သောတာပန် အရှင်အာနန္ဒာ သည်ပင် ငိုရှာပါသေးသည်။ သို့သော် ယခုကလေးလို ဟစ်အော်၍ ငိုခြင်းကား လိုရင်း စိတ်မချမ်းသာမှုထက် မိမိကို ဝိုင်း၍ သနားအောင် မာယာဆောင်မှုက များသလို ဖြစ်နေပါသည်။ (များသည်ဟု အတိအလင်း မဆိုလို) လူတယောက် ၏ ဟစ်အော်၍ ငိုသံသည် ကြားရသမျှ လူအပေါင်း၏ စိတ်နှလုံးကို ထိခိုက်စေ နိုင်၏။ ချမ်းသာ သုခ ရှိနေသူ အများပင် ငိုသံကြားက ချမ်းသာ သုခ ကွယ် ပျောက်၍ ရုတ်တရက် စိတ်ဒုက္ခ ရောက်ရ၏။

ထိုမျှလောက် လူအများကို ချောက်ချားစေနိုင်သောငိုသံကို တယောက်ကြား ၂-ယောက်ကြား၊ တအိမ်ကြား၊ ၂-အိမ်ကြားမက တရပ်လုံး၊ တရွာလုံး ချောက် ချားအောင် အဘယ့်ကြောင့် ဟစ်အော်ကြွေးကြော်လိုကြသနည်း။ ထိုမျှလောက် ဟစ်အော်ရာ၌ “မိမိမှာ ချုပ်တည်းနိုင်သော တရားများ တခုတလေမျှ လက်ကိုင် မရှိပါ” ဟု ဝန်ခံရာလည်း ရောက်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် မလွဲသာ၍ ပရိဒေဝမီး တောက်လာလျှင် တိုးတိုးသက်သာ ယိကျလာသော မျက်ရည်ဖြင့် အမြန် ငြိမ်းအောင် သိမ်းသိမ်းဆည်းဆည်း ငိုခြင်းသာလျှင် လိုရင်းအကျဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ထက် ပိုမို၍ စိတ်ကို ချုပ်တည်းနိုင်သော အထက်တန်း သူတော်စင် ပါရမီ ရှင် ဖြစ်သူကား ကြုံရသော ဒုက္ခကို ငြီးငွေ့သော သံဝေဂ တရားဖြင့် ဖြေသိမ်းထိုက်ကြပါသည်။

အလောင်းတော်၏ ဖြေသိမ်းပုံ ဘုရားရှင်နှင့် ယသော်ဓရာ လောင်းလျာ ၂-ပါးတို့ တခုသော ဘဝဝယ် ကုဋေများစွာ ကြွယ်ဝသော သဋ္ဌေးအဖြစ်မှ စည်းစိမ် ဥစ္စာများကို သဘောတူ လှူဒါန်းလျက် ရသေ့ ရဟန်းပြုကာ မကဲ့မကွာပင် နေကြလေသည်။ ရသေ့မ ကလေး၏ ရုပ်ရည်မှာ လွန်စွာ ထူးခြားသည့်ပြင် ပြုံးရှင်သလိုနှင့် ခန့်ညားသော မျက်နှာအနေအထားကြောင့် အများပင် ချစ်ခင်လေးစားကြ၏။

ထိုကဲ့သို့ တောထွက်လာခဲ့ရာ၌ သဋ္ဌေးမျိုး-သဋ္ဌေးနွယ် နုနယ်သော ရသေ့မ ကလေးမှာ ရှေးကလို မှန်မြတ်သောအစာကို မစားရပဲ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ဓမ္မတာ သစ်ဥ-သစ်သီး နှင့် သူပေး-လူပေး အာဟာရ များ ဖြင့်သာ မျှတ ရ ရှာ သောကြောင့် အတော်ကြာလျှင် ဝမ်းသွေး ရောဂါဖြင့် လွန်စွာ အားနည်းရှာ

လေသော် အလောင်းတော်ကိုယ်တိုင် တွဲယူကာမြို့တံခါးအနီး ဇရပ်ကြီးပေါ်မှာ အသာချထား၍ အလောင်းဘုရား ဆွမ်းခံဝင်တော်မူလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူနေတုန်းအချိန်မှာပင် ဇရပ်ပေါ်တွင် ကျန်ရစ်သော ရသေ့မကလေးသည် သူ၏ ရောဂါဒဏ်ကို ကြာရှည် မခံနိုင်သည့်အလား အလောင်းဘုရား ပြန်ချိန်ကိုမျှ မစောင့်နိုင်ရှာတော့ပဲ ဘဝဇာတ် အသစ်လဲရရှာလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ပုံကို မြို့တွင်းမှ ထွက်လာသူတို့ တွေ့ကြလေရာ ဆွေမတော်-မျိုးမစပ်ပဲ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ငိုကြွေးကာ အလောင်းကို ပြင်ကြရှာလေသည်။

ထိုအခိုက်မှာပင် အလောင်းဘုရား ဆွမ်းခံ ပြန်လာလေသော်၊ မမျှော်လင့်သော အဖြစ်အပျက်ကို ရုတ်တရက် တွေ့ရလေလျှင် အစွမ်းကုန် ငိုချင်ဖွယ်ကောင်းသော်ငြားလည်း ရင့်မာသော အလောင်းဘုရားပီပီ တည်ကြည်သော ဣန္ဒြေဖြင့် ဇရပ်ပေါ်တက်၍ ပြင်ထားသော အလောင်း၏ ဦးခေါင်းဘက်မှ ထိုင်တော်မူပြီးလျှင် ၂-ယောက်စာ ခံယူလာသောဆွမ်းကို တပါးတည်း ဘုန်းပေးတော်မူပြီးမှ များစွာသော ပရိသတ်၏ ပရိဒေဝမီးကို ကြည်လင်အေးမြသော ဩဝါဒရေချမ်းဖြင့် ဆုတ်ဖျန်း ငြိမ်းစေတော်မူလေသည်။

မလ္လိကာ စစ်သူကြီးကတော် ဗန္ဓုလ စစ်သူကြီးကတော် မလ္လိကာ အမျိုးသမီး၏ စိတ်ထားလည်း အားရစရာပင်။ ကောသလမင်း၏ စစ်သူကြီး ဗန္ဓုလနှင့် မလ္လိကာတို့မှာ အမှာမေးညီနောင် ဖြစ်ကြသော သားရတနာ ၃-ကျိပ် ၂-ယောက် ထွန်းကားလေသည်။ ထူးခြားသော မိဘ ၂-ဦး၏ သားများ ဖြစ်ကြသည် အားလျော်စွာ သူတို့ အခြေအရံများနှင့်တကွ အခင်နောက်က ဘုရင့်ထံ အစားဝင်ကြသောအခါ သူတို့လူစုနှင့်ပင် ပရိသတ်ကြီးတခု ဖြစ်လေသည်။

ထိုအခြင်းအရာကို မလိုလားသော အမတ်တို့က ဘုရင့်ထံ “ တနေ့ကျလျှင် ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးက သူ၏သားများနှင့်အတူ တိုင်းပြည်ကို ကြံပါလိမ့်မည် ” ဟု ကုန်းချောကြလေရာ၊ နဂိုကပင် အဆင်ခြင်နည်းသော ရှင်ဘုရင်ကြီးသည် အလွယ်တကူ ယုံကြည်၍ သားအဘတစုကို ပရိယာယ်ဖြင့် လည်ဆယ်ကာ အိမ်တဆောင် မှာ နေခိုက် မီးတိုက်၍ သတ်စေလေသည်။

သားအဘတစုတို့ အသတ်ခံရသည့် ညဉ့်၏ နောက်တနေ့ နံနက်မှာ မလ္လိကာ
 လည်း ရှင်သာရိပုတြာ အမှူးရှိသော သံဃာတော်များကို ဆွမ်းကပ်ဖို့ရန် စီမံ
 ထား၏။ နံနက်၌ ဆွမ်းကပ်ချိန်နီးလတ်သော် “ညဉ့်တုန်းက သားအဘအားလုံး
 တပြိုင်နက်ဆုံးကြောင်း” စာကို မလ္လိကာ ရရှိလေလျှင် ဟစ်၍သာ ငိုချစ်စရာ
 ကောင်းသော်လည်း မျက်ရည် တစက်မျှ မထွက်စေပဲ ပြင်ဆင်မြဲဆွမ်းကို
 ပြင်ဆင်ကာ ထိုစာကို သိမ်းထားလိုက်သေသည်။

မှတ်ချက် ပြခဲ့သော ဝတ္ထု ၂-ရပ်၌ ဘုရားအလောင်း၏ ပရိဒေဝ မဖြစ်
 ခြင်းမှာ ရင့်မာသော ပါရမီရှင် ဖြစ်၍ ရှိပါစေဦးတော့။
 မလ္လိကာ၏ ပရိဒေဝမီး ချုပ်တည်းနိုင်မှုကား အများပင် အားရဖွယ်၊ အဇာ
 ယူဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် အသက်တရာ မနေရသော်လည်း
 အမုတရာတွေမိ လွယ်ကူသော လောကကြီး၌ ပရိဒေဝမီးကို အစွမ်းကုန်ငြိမ်းနိုင်မ
 သက်သာရာရဖွယ် ရှိရကား ပရိဒေဝ ဖြစ်လောက်သော ဒုက္ခ၌ “ငါ ပါရမီ
 မည်မျှလောက် အခြေတည်မိပြီ” ဟု အကဲခတ်ဖို့ရာ ကြုံလာသော ဒုက္ခ
 မှတ်ကျောက်တွင် ပါရမီကို မှတ်တင်၍ ကြည့်ကြပါကုန်။

ဒုက္ခဒေါမနဿတို့ အကြောင်း

ကိုယ်ဆင်းရဲမှုကို “ဒုက္ခ”၊ စိတ်ဆင်းရဲမှုကို “ဒေါမနဿ” ဟု ခေါ်၏။
 အသွားအလာ၊ အလုပ်အကိုင်၊ အနေအထိုင် ကျပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းမှု၊
 ရောဂါဝေဒနာဒဏ်ကို ခံစားနေရမှု၊ အရိုက်အနှက်ခံရမှု၊ တစုံတခုနှင့်ထိခိုက်မှု
 စသည်တို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ ပင်ပန်း နွမ်းနယ်ခြင်းသည် ဒုက္ခချည်းတည်း။
 ယခု လောက၌လည်း ကိုယ်ခန္ဓာနာကျင်လျှင် “အလိုလေး....ဒုက္ခ-ဒုက္ခ” ဟု
 ညည်းညူကြလေသည်။ ထိုသို့ ခန္ဓာကိုယ် ဆင်းရဲသော်လည်း စိတ်ကား ဆင်းရဲ
 ချင်မှ ဆင်းရဲမည်။ ဘုရားအလောင်း ပါရမီ ဖြည့်တော်မူရာ၌ မဟောသဓာ၊
 ဝေဿန္တရာဘဝ စသည်တို့ဝယ် ကိုယ်ခန္ဓာ မသက်သာပဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်တော်
 မူကြ၏။ သို့သော် သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးကို မျှော်ကိုးရင်း စေတနာကြောင့်
 စိတ်ဆင်းရဲမှု ဒေါမနဿကား မဖြစ်ခဲ့ပါ။

စိတ်ဆင်းရဲမှု၊ စိတ်မချမ်းသာမှု၊ စိတ်ညစ်မှု၊ စိတ်ပျက်မှု စသည်ဖြင့် စိတ်မှာ ဖြစ်နေသော ဒုက္ခစုကိုပင် “ဒေါမနဿ” ဟု ခေါ်ရလေသည်။ ဤ ဒေါမနဿ ဝေဒနာသည် စိတ်မှာ စွဲကပ်လာသော ရောဂါတမျိုးပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “သု အကြောင်းကြားရတာ စိတ်ထဲမှာ နာလွန်းလို့ ငါ့အား သု အကြောင်းကို မပြောလာပါနဲ့” စသည်ဖြင့် စိတ်မချမ်းသာမှုကိုပင် “စိတ်နာ” ဟု ပြောဆို ကြလေသည်။ ဤကဲ့သို့ စိတ်မချမ်းသာတိုင်း၊ စိတ်နာတိုင်းလည်း ကိုယ်ဆင်းရဲ ချင်မှ ဆင်းရဲမည်။ ခြွေရံပေါကြွယ် စည်းစိမ်လယ်မှာ ကိုယ်ခန္ဓာ ချမ်းမြပါလျက် ဓမ္မစကြာ တရားတော်လာ “ယံပိစ္ဆံ န လာဘတံ၊ တံပိ ဒုက္ခံ = ရတာမလို၊ လိုတာ မရ” ဖြစ်နေကြသူတို့၏ ဒုက္ခလည်း ဤ ဒေါမနဿပင်တည်း။ ဤဒေါမနဿ၏ ဆင်းရဲပုံသည် ခန္ဓာကိုယ် ဆင်းရဲပုံထက် လွန်ကဲ ပြင်းပြ၏။ ရှေ့ပုံပေါ်မှာ စံနေရ သော်လည်း ဒေါမနဿဒဏ်ကို မခံနိုင်ကြ၍ ရှေ့ပုံပေါ်မှ ဆင်းကာ တူပျော်ပျော် ယှဉ်တွဲလျက် တဲအိုထဲ၌ ကိုယ်ဆင်းရဲဒဏ်ကို ခံနိုင်ကြလေသည်။

စိတ်ချမ်းသာအောင် ပြုပြင်နည်းမှာ အကြောင်းအားလျော်စွာ အခတ် များစွာပါရှိ၏။ သို့သော် သု အကြောင်းနှင့် သူ ထိုက်တန်အောင် ပြုပြင်တတ် ဖို့ကား တော်တော်တန်တန် အသိဉာဏ်ရှိရုံမျှဖြင့် မလွယ်ကူချေ။ အချုပ်မှာ- အရှည်ကိုမြော်မြင်၍ ဆိုင်ရာကိုစွအဝဝကို ကြိုတင်ပြီး စီစဉ်ထားရမည်။ မိမိ အစီ အစဉ်နှင့် တည့်အောင်လည်း မပျင်းမရိ လုံ့ လရှိရမည်။ ထိုကဲ့သို့ ဉာဏ်ရော ဝီရိယ ပါ အရာရာ ပြည့်စုံပါလျက် ကံမကောင်း အကြောင်းမသင့် ဖြစ်ခဲ့ပြန်သော် (ရည်ရွယ်ချက် မမြောက်ခဲ့သော်) စိတ်အား မငယ်စေနှင့်။ နှောက်တမျိုးတိုး ၍ ကြီးစားလေဦး။ ကြီးစားလျှင် ဘုရားပင် ဖြစ်နိုင်သေးသည်။ ထို့ပြင် လော ကဓံကြောင့် မတုန်လှုပ်ဖို့လည်း အရေးကြီးသေး၏။ လောကဓံ ဆိုသည်ကား လောက၌ တွေ့ကြုံဖို့ရန် ထုံးစံတမျိုးတည်း။ [လောက = လောက + ဓမ္မ = ဓမ္မတာ (ထုံးစံ) ။] ထို လောကဓံ သည်—

- ၁။ လာဘ ပစ္စည်းဥစ္စာ ရခြင်း။
- ၂။ အလာဘ ပစ္စည်းဥစ္စာ မရခြင်း။
- ၃။ ယသ အခြွေအရံ များခြင်း။
- ၄။ အယသ အခြွေအရံ မရှိခြင်း။
- ၅။ နိန္ဒာ အကဲ့ရဲ့ ခံရခြင်း။

- ၆။ ပသံသာ ချီးမွမ်း ခံရခြင်း။
- ၇။ သုခ ကိုယ်-စိတ် ချမ်းသာခြင်း။
- ၈။ ဒုက္ခ ကိုယ်-စိတ် ဆင်းရဲခြင်း။

ဤသို့အားဖြင့် ရှစ်ပါး ရှိသည်။

ဤလောကဓမ္မာများ၌ မကောင်း ၄-ပါး၊ ကောင်း ၄-ပါး ပါ၏။ ကောင်းသော လောကဓမ္မာနှင့်တွေ့ကြုံသောအခါ ဝမ်းသာရွှင်ပျ တကြွကြွဖြစ်နေခြင်း၊ မကောင်း လောကဓမ္မာနှင့် တွေ့ကြုံသောအခါ စိတ်အားနဲ့၍ တမဲမဲ ဖြစ်နေခြင်းသည် လောကဓမ္မာကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်းတည်း။ ဝမ်းသာလွယ်သူသည် ဝမ်းနည်းလွယ်၏။ ဝမ်းသာအားကြီးသူသည် ဝမ်းနည်းအားကြီး၏။ ဝမ်းနည်းမှုမှာ ပြခဲ့သော ဒေါမနဿ သဘောတည်း။ ထို့ကြောင့် အမြဲ စိတ်ချမ်းသာခြင်းကို အလိုရှိလျှင် လောကဓမ္မာရှစ်ပါး ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် တရားကြောင့် (ဆိုးဆိုးကောင်းကောင်း) သိသိ သာသာ စိတ်မပြောင်းဖို့ အထူးသတိထား သင့်ကြပေသည်။ ချဲ့ဦးအံ့—

လောဘ-အလောဘ မိမိနှင့်ထိုက်တန်သော လာဘ်ကို တရားသဖြင့်ရအောင် ကြိုးစားရမည်။ ရသည့်အခါလည်း သူ တ ပါး မြင် ပြင်း ကတ်အောင် ဝမ်းသာရွှင်ပျ တကြွကြွမရှိစေသင့်။ တချို့ ရှာဖွေမှုကား ရှာဖွေ၍မရသည့်ပြင် “ဗူးထဲက ရေပါ၍” အရင်းပင်ရှုံးတတ်သေးသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးရှုံးမှုကြောင့်လည်း ဝမ်းနည်း ပူဆူး၍မနေနှင့်။ ထိုသို့ ဆုံးရှုံးသူတွေ မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိကြသည့်ပြင် ထီးနန်းကိုပင် စွန့်လွှတ်၍ တမျိုးလုံး သခင်ဘဝမှ ကျန်ဘဝသို့ ဆင်းကာ မောင်မောင်လို့ ခေါ်တုန်းက ‘ဗျာ’ လို့ မှု ထူး ဖော်မရပဲ အောင်ကျော်လို့ ခေါ်ကာမှ ‘ဘုရား’ ဟု ထူးရသူတွေ အများပင် ရှိရှာကြပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရမှု မရမှု လောကဓမ္မာ ၂-ခု ကြောင့် မတုန်လှုပ်ဖို့ရာ ခိုင်မာသော စိတ်ကိုသာ အမြဲထားသင့်ကြပေသည်။

ယသ-အယသ ဆရာသမားကြီး လူကြီးလူကောင်းတို့၌ အထိုက် အလိုက် အခြေအရံရှိမှ တင့်တယ်သည်။ အခြံအရံဟူသည် အိမ်ဝင်း အိမ်ခြံတို့ကိုသို့ ဘေးဆီး ရန်ကာ အရာရာမှာပင် စောင့်ရှောက်လုပ်ကျွေး အကူအညီ ပေးသူများပေတည်း။ ထိုကဲ့သို့ အခြံအရံပေါများအောင် မိမိ၏ ပစ္စည်း

များကို ခြေတာဝေငှ မ-စ ချီးမြှောက်ရမည်။ ထို့ကြောင့် “ခြေမှရံသည်” ဟု ပြောလေ့ရှိသည်။ ထိုအခြေအရံများကိုလည်း အစေခံလို သဘောထား၍ အား မနာ ပါးမနာ များစွာ မစေခိုင်းသင့်။ မိမိကိုမိမိခို၍ ကြီးပွားစေလိုသော စိတ်သာ ရှိသင့်ပေသည်။ အခိုင်းအစေကိုခံဖို့ရာ ငှားရမ်းထားသော အစေခံများကိုပင် အခြေအရံလို သဘောထားလျက် မိမိကိုအမှီပြု၍ တနေ့နေ့ ကြီးပွား အောင် စောင့်ရှောက်သင့်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ သဘောထားကောင်းပါလျက် အခြေအရံ မရှိပြန်လျှင် စိတ်နှလုံး မပူပန်လေနှင့်။ အခြေအရံ ပေါများသည့်အတွက် လည်း မာန်မာန မတက်စေသင့်။

ကျော်စောမ၊ ဂုဏ်သတင်း ပြန့်နှံ့မှုများလည်း ယခု တဘဝသာမက ဘဝ တိုင်း အရေးကြီး၏။ မြင့်မြတ်သောအလုပ်ကို လုပ်မည်ကြံလျှင် ဂုဏ်ရှိမှု နာမည် ကြီးမှု အထမြောက်နိုင်သည်ကို ရှေးဦးစွာ သတိပြုသင့်ပေသည်။ ‘ဂုဏဝန္တေ ပဿန္တိ ဇနာ = ဂုဏ်ရှိသူမှ လူထင်ကြသောအခါ’ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရသင့်သော ကျော်ကြားမှု ဂုဏ်ကိုရအောင် ဉာဏ် ဝီရိယဖြင့် ထူထောင်ရမည်။ ရခဲပြန်သော် ထိုဂုဏ်အတွက် မကြွား မမော်လေနှင့်။ ရသင့်ပါလျက် မရပြန်လျှင်လည်း စိတ် အား မငယ်လေနှင့်။

နိဗ္ဗာနသံသရာ မလိုမုန်းထား ဣဿာများသူ၊ သို့မဟုတ် အလုပ်မရှိ အလုပ် ရှာ၍ ကဲ့ရဲ့စရာ ကြံစည်နေကြသူတွေ ပေါများသော ယခု ကာလဝယ် အချီးမမ်းခံရဖို့ ခဲယဉ်းသော်လည်း အကဲ့ရဲ့ခံရဖို့မှာ သေချာပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကဲ့ရဲ့စရာမရှိအောင် ရှေးဦးစွာ သတိထားရမည်။ သို့ရာတွင် သကြား မင်း ဖန်ဆင်းအပ်သော နွားသော်မှ မစင်ပျော့သည်ဟု နေ့တော့တော့ အဆို ခံရသေးသောကြောင့် “မုန်းအပြစ်၊ ချစ်အကျိုး၊ မြတ်နိုးမှု သဒ္ဓါ” နိုင်သော ယခုကာလဝယ် မုန်းသူလည်း မရှားသဖြင့် အပြစ်မြင်ချင်သူလည်း အများပင် ရှိပေမည်။

သို့သော် သူတပါး၏ အပြစ်ကို လွယ်ကူစွာ မြင်နိုင်သော ထိုသူများသည် အမရာ၊ ကိန္နရီ၊ မဒ္ဒါ၊ သမ္ဗုလတ်အလား၊ သို့မဟုတ် မဟော်သမာ၊ ဝေဿန္တရာတို့ တမျှ၊ သို့မဟုတ် အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်သာရိပုတြာ၊ အရှင်အာနန္ဒာ တို့လို “ခြောက်ပြစ်ကင်း၊ စင်းလုံးချော” ဟု ဆိုနိုင်ပါမည်လော။ ရွာတရွာ၌ တောင်

ဘက်အိမ်က မိန်းမကြီး စကားထစ်ကြောင်း ပြောလာသောသားငယ်က “အ... အ...အဖေ၊ ဟို...ဟို...ဟို ဘက် အိမ် က မိန်း...မိန်း...မိန်း-မကြီးဟာ စ...စ... စကား ထစ်၊ ထစ်...ထစ်၊ ထစ်လိုက်တာ” ဟု ပြောသလို ထိုသူ ကိုယ်တိုင်မှာ အကဲ့ရဲ့ခံရပြီး ဖြစ်၍ “သူ့ခိုးသေဖော်ညီများ” ဖြစ်တတ်ကြသည်။

သို့မဟုတ် မိမိကဲ့ရဲ့ဖွယ်ကို အစွမ်းကုန် ဖုံးကွယ်ထားသော “ကြောင်သူတော် များ” ဖြစ်တတ်ကြသည်။ ဘာကြောင့်နည်း။ “ခိုးတတ်လျှင် ရိုးတတ်” သော ကြောင့်တည်း။ တချို့ အချက်များ၌ကား “ကိုယ်ထက်သာ၍ မနာလို” လို့ ကဲ့ရဲ့သော်လည်း ထို အကဲ့ရဲ့မျိုးကို သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ခံချင်ကောင်း ခံချင်ပါလိမ့် မည်။ ဘာကြောင့်နည်း။ မိန်းကလေးတယောက်အိမ်သို့ ဂုဏ်ရှိသိန်ရှိ ယောက်ျား ကလေး ထွက်ဝင်နေရာဝယ် တနယ်လုံး ကဲ့ရဲ့ကြရာ၌ အမှန်စင်စစ်မှာ မိမိတို့ဆီ မလာသောကြောင့်သာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ဤသို့လျှင် အကဲ့ရဲ့ခံရမှုသည် မကင်း နိုင်သော လောကဓံ ဖြစ်သည့်ပြင် အမှန်အားဖြင့် ကဲ့ရဲ့သလောက် အပြစ်ရှိချင်မှု ရှိမည်။ အပြစ်ရှိသည်ပင်ထားဦးတော့၊ ကြောက်သင့် ရှက်သင့်သလောက်ထက် မိမိစိတ်ကို မိမိချောက်နေခြင်းက ပိုကောင်းပိုပါလိမ့်မည်။

တစ္ဆေ ကြောက်တတ်သူသည် ည၌ မှောင် မိုက် ထဲ တွင် ထန်းပင်ငုတ်တို့ကို မြင်ရာ၌ ထန်းပင်ငုတ်တို့က လုံးဝ မချောက်သော်လည်း သူ့ စိတ်ထဲက “တစ္ဆေပဲ... တစ္ဆေပဲ” ဟု အသေအလဲ စွဲလမ်း၍ တစ္ဆေ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေါက်ပြီးလျှင် သူ့ နောက်သို့ လိုက်နေသည်ဟု ထင်ကာ မစင်ပါ အောင် ပြေးရှာသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ အတူ တချို့ ကိစ္စ၌ မိမိစိတ်ကို မိမိချောက် ကာ အလွန်အလွန်ကြောက်စရာဟု ထင်လာတတ်ပေသည်။ ထို့ ကြောင့် သံယုတ် ဝါဠုတော်၌ “တောထဲမှာ ချွတ်ချွတ်သံကြားတိုင်း မောကြီးပန်းကြီး ပြေးရ ရှာသော သမင်ပျံကဲ့သို့ အကဲ့ရဲ့ ခံရမည်မှ ကြောက်နေသကဲ့သို့လည်း စိတ်မတည် သူ၊ စိတ်မခိုင်သူ၊ ပေါ့ဆဆစိတ်ရှိသူ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ချွတ်ချွတ်သံ ကြား တိုင်း ပြေးရသဖြင့် သမင်ပျံမှာ အစာ ရေစာ မဝသကဲ့သို့၊ ထို ကြောက်တတ် သူမှာလည်း မည်သည့် အကျိုးကိုမျှ မရချေ။ နဂိုကပင် အရှက်ရစေတော့ဟု သဘောထား၍ ကဲ့ရဲ့ ရကား ထိုကဲ့သို့ ရှက်မှန်း ကြောက်မှန်းသိလျှင် ကဲ့ရဲ့ သူတို့အတွက် “မျက်ဖြူဆိုက်ဇလ ဆရာကြိုက်လေ” ဖြစ်ပေလိတံ့။

တနည်းတဖုံ စဉ်းစားပြန်လျှင် အကဲ့ရဲ့ ခံနေရသည်မှာ တမျိုးအားတက် စရာဖြစ်၏။ ဘာကြောင့်နည်း။ ခွေးလေးကျပိုး အုတ်ကြားမြက်ပေါက် အစား မျိုးကို အရေးလုပ်၍ မပြောလိုကြ၊ အတော်ထင်ရှားသူကိုမူ ကဲ့ရဲ့ကြသော ကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် သစ်ပင်အများရှိရာတွင် အမြင့်ဆုံး သစ်ပင်သည် လေတိုက် အခံရဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အထက်တန်းကျလေ လောကဓံ လေမုန်တိုင်း အတိုက်ခံရလေဖြစ်ရကား၊ အကဲ့ရဲ့ ခံရမှုကို ဂရုစိုက်၍ ဝမ်းမနည်း ထိုက်သည့်ပြင် တချို့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းမျိုးမှာ မိမိအထက်တန်း ရောက်နေခြင်း၏ အမှတ်လက္ခဏာဖြစ်၍ ဝမ်းသာဖွယ်ကောင်းပေသည်။

ထို့ကြောင့် မည်သူမဆို ကဲ့ရဲ့ များကို အရေးစိုက်ကာ အရာရာ မတုန်လှုပ်အောင် “ခွေး ဟောင် တိုင်း ထ ၍ မကြည့် မိ ရန်” မြဲမြံသော စိတ်ထား၊ ခိုင်မာသော သမာဓိတရား ရှိအောင် ကြိုးစား၍ လေ့လာကြရမည်။ အကဲ့ရဲ့ ခံရသည့် အခါတိုင်း “ငါ၏ စိတ်များ ဘယ်အခြေရောက်အောင် ခိုင်မာနေပါလိမ့်မည်နည်း” ဟု စဉ်းစဉ်းစားစား သတိထားကာ အကဲ့ရဲ့ ဒဏ်ကို အရသာ ခံကြည့်ပါလေ။ သို့ရာတွင် ကဲ့ရဲ့ ဖွယ် မရှိအောင်ကား သတိဆောင်ရပေလိမ့်မည်။

ကဲ့ရဲ့ ရာ၌ မတုန်လှုပ်သကဲ့သို့ တခုခု ဂုဏ်ရရှိ ချီးမွမ်းကြသည့် အခါ၌လည်း သိသိသာသာကြီး မပြုံးမိစေပဲ “အလုပ်ကောင်း၍ အကျိုးရသည်မှာ ဓမ္မတာပဲ” ဟု နှလုံးသွင်းလျက် သန့်ရှင်းသော စိတ်ထားဖြင့် “အခြားသူများလည်း ငါ့ကဲ့သို့ ဂုဏ်ရကာ အချီးမွမ်းခံကြရပါစေ” ဟု အမျှဝေ သဘောဖြင့် စိတ်မနှော့ကောင်းသင့်ကြပေသည်။ [သုခ ဒုက္ခတို့ သဘောကား ထင်ရှားပြီ။]

အချုပ်ကား—လောကဓံ ဂ-ပါးတွင် အကောင်း ၄-ပါးကို “ဣဋ္ဌာရုံ (အလိုရှိအပ်သော အာရုံ)” ဟု ခေါ်သည်။ မကောင်း ၄-ပါးကို “အနိဋ္ဌာရုံ (အလိုမရှိအပ်သော အာရုံ)” ဟု ခေါ်သည်။ ရှေးရှေးသော ဘဝများစွာ သံသရာက ကံကောင်း ကံဆိုး (ကုသိုလ် အကုသိုလ်) ၂-မျိုးကို ပြုလာခဲ့သော ငါတို့မှာ ထို ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံ အမျိုးစုံနှင့် အမှန် တွေ့ကြုံကြရတော့မည်။ ထိုကဲ့သို့ တွေ့ကြုံရာ၌ ထို ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံ လောကဓံ လေမုန်တိုင်းကို မိမိ၏ လုံ့လစွမ်း၊ ဉာဏ်စွမ်းတို့ဖြင့် နည်းလမ်းရှိသမျှ ခုခံကာကွယ်ကြပြီးလျှင် အကြင် သို့သော နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ကမ်းသို့ မျှော်မှန်းကူးခတ်ရမည်။

ဥပမာ—ပင်လယ်ကို ကျော်ဖြတ်နေသော မာလိန်မှူးတို့၌ အခါခပ်သိမ်း ငြိမ်သက်ချမ်းသာစွာ ကျော်လွန်ရလိမ့်မည်ဟု မမျှော်လင့်နိုင်။ မကြာ မကြာပင် သာမန် လှိုင်းလေ၊ ပြင်းထန်သော လှိုင်းလေ၊ သဘောကိပ် အန္တရာယ် ဖြစ်စေ နိုင်သော လှိုင်းလေများကို တွေ့ကြုံရပေသည်။ ထိုသို့ တွေ့ကြုံရာဝယ် ကျွမ်းကျင် သော မာလိန်မှူးတို့မှာ မိမိတို့ လုံ့လစွမ်း၊ ဥာဏ်စွမ်းတို့ဖြင့် ထို လှိုင်းလေများကို ခုခံ၍ မိမိ၏ လိုရာ ဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်နိုင်ကြသကဲ့သို့တည်း။

ကတတ္တာ နာနာကမ္မာနံ၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေပိ အာဂတေ၊
ယောနိသော တိတ္ထံ သန္ဓာယ၊ တရေယျ နာဝိကော ယထာ။

နာနာကမ္မာနံ- ကံကောင်း-ကံဆိုး၊ အမျိုးမျိုးတို့ကို။ ကတတ္တာ- ဘဝများစွာ၊ သံသရာက၊ မကွာ ထက်ကြပ်၊ ပြုအပ်ခဲ့လေသောကြောင့်။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေ- အကောင်း အဆိုး၊ အာရုံ ၂-မျိုးသည်။ အာဂတေပိ- အကြောင်း အားဈေးရာစွာ ပေါ်လာခဲ့ပါသော်လည်း။ နာဝိကော ယထာ- ပင်လယ်ကိုကူး၊ မာလိန်မှူးကဲ့သို့။ ယောနိသော- သင့်တင့် လျော်ကန်၊ တော်မှန်ထုံးအရာ၊ အသုံးကျမည့်၊ လုံ့လပညာ၊ အလိမ္မာဖြင့်။ တိတ္ထံ - ဒုက္ခမီးစက်၊ ဆူဆူပွက်သည်၊ ဤဘက်ကမ်းမှ၊ စခန်းထဖို့၊ နန်းမခေမံ၊ နေရာဗဏ်နန်း၊ ဟိုဘက်ကမ်းကို။ သန္ဓာယ- စိတ်စဉ် ဖြောင့်တန်း၊ ကောင်းစွာမှန်း၍။ တရေယျ- လောကဓံလှိုင်း၊ လေ မှန်တိုင်းကြောင့်၊ မဆိုင်းမလှုပ်၊ ဥာဏ်အားထုတ်လျက်၊ သတ်သတ် လျင်စွာ၊ ကူးခပ်ရာသတည်း။

ဤသို့လျှင် လောကဓံ ဂ-ပါးကြောင့် စိတ်လှုပ်ရှားခြင်း မရှိ၊ အရှည်ကို မြော်မြင်၍ ကြိုတင်စီမံလေ့ လည်းရှိ၊ မိမိစီမံသည့်အတိုင်း အကျိုးရှိအောင် ဝီရိယလည်းရှိသူတို့မှာ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု ဒုက္ခ၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု ဒေါမနုဿတို့မှ ကင်းကွာ၍ ချမ်းချမ်းသာသာနှင့် ပါရမီကုသိုလ်များကို ကြိုးစားဖြည့်ကျင့်ကာ လူဖြစ်ရကျိုးနပ်သူ ဖြစ်ပါလိမ့်သတည်း။

“လောကဓံတွေ့ရိုးမို့၊ အမျိုးမျိုး တွေ့ရမယ်။
 စိတ်အနေ မတုန်လှုပ်အောင်၊ ထိန်းချုပ်ပါကွယ်။”

ဥပါယာသ အကြောင်း

ဆွေမျိုး ဂုဏ်သိန် စည်းစိမ် ဥစ္စာ စသော သမုတ္တိတို့ တခုခု ပျက်စီးသည့် အခါတို့၌ ပြင်းစွာသော ဒေါသကို “ဥပါယာသ” ဟု ခေါ်၏။ ရိုးရိုးဒေါသ ဖြစ်သောအခါ စိတ်ဆိုး၏၊ သတ်ဖြတ်ချင်၏။ ဤ ဥပါယာသ ဟု ခေါ်သော ဒေါသဖြစ်သောအခါ၌ကား လှန်စွာ စိတ်ပူပန်၏။ ပူပန်သောစိတ်၏ အပူဓာတ် သည် နှလုံးသေးကို အရိန်ဟပ်သဖြင့် နှလုံးသေးမှ ဖြာရုံ ကျသော သေးများ သည် အကြောသို့ လျှောက်ကာ တကိုယ်လုံး ထူပူပြီးလျှင် မေ့ မျော့၍ပင် သွားတတ်၏။ အပူလုံးဆို ကာ တက်သွားတတ်သည်။

ဆွေမျိုးတယောက် ပျက်စီးရာ၌ ငိုသံထွက်လာသော ပရိဒေဝသည် အလွန် အမင်း ပြင်းထန်လာသောအခါ မငိုနိုင်တော့ပဲ တက်သွား၏။ ထိုတက်သွား ခြင်းကား ဥပါယာသ ဒေါသ၏ စနက်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဥပါယာသသည် သောက ပရိဒေဝတို့ထက်ပင် အပူပြင်းလေသည်။ သောက ၏ ပူပံ့သည် ဆီချက်ရာ၌ အိုးအတင်းမှာ ကျက်နေခြင်းနှင့် တူ၏။ ပရိဒေဝ၏ ငိုသံ အပြင်သို့ လျှံပံ့သည် ဆီကျက်၍ ဝေတက် လျှံလာခြင်းနှင့် တူ၏။ ဥပါယာသ၏ ပူလောင်ပုံကား ကျန် သ မျှ ဆီ တေ့ ကျန် ခန်း အောင် ကျက် နေ ခြင်း နှင့် တူသည်။

ဥပါယာသ ဤ ဥပါယာသသည် စိတ်အားငယ်တတ်သူနှင့် သူတပါးကို ဖြစ်တတ်သူများ ယုံကြည် အားကိုး နေသူများ၌ အဖြစ်များ၏။ အများ အားဖြင့် မိန်းမသားတို့၌ ဖြစ်တတ်ကြ၏။ မိန်းမသားတို့၏ စိတ်သည် များသောအားဖြင့် ယောကျ်ားတို့ စိတ်လောက် မကြီးမားလှချေ။ ရုပ်အနေကလည်း အင်အားနည်းပါးသည်။ စိတ်ကို ကြီးမားအောင် ပြုပြင် တတ်သော အသိဉာဏ် ဗဟုသုတ များလည်း မရှိရှာကြ။ သူတပါးတို့ကိုလည်း အားကိုးလေ့ ရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် ထို သူများသန္တာန်၌ သောကဖြစ်လျှင် ပရိဒေဝလည်း ဖြစ်တော့၏။ ထို သောက ပရိဒေဝ အပူဓာတ်သည် အားနည်း သောရုပ်ကို အလွယ်တကူ ဟပ်နိုင်ရကား ဥပါယာသအဖြစ်သို့ တိုးတက်ကာ မကြာခင် မေ့ မျော့ သွားရရှာလေသည်။ [ယောကျ်ားများပင် ခန္ဓာကိုယ် အားနည်းသောအခါ စိတ်ဆင်းရဲ မခံနိုင်သည်မှာ မျက်မြင်ပင် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် တစုံတယောက် ကွယ်လွန်၍ ပူဆွေးဒုက္ခ ရောက်သောအခါ ထို ဒုက္ခကို ခံနိုင်အောင် အားရှိသော အစားအစာကို စားသောက်မိအောင် ကြိုးစားကြပါ။] သို့ဖြစ်၍ များစွာသော ယောက်ျား မိန်းမတို့၌ ဒုက္ခတခု တွေ့ကြုံသောအခါ ပဌမ ဖြစ်သော သောက ပရိဒေဝမီးကိုပင် အမြန်ဆုံး ငြိမ်းအောင် ငြိမ်းသင့်ကြပေသည်။ သို့မှသာ ဥပါယာသ အထိ လွန်မတက်ပဲ သက်သာခွင့် ရကြပေလိမ့်မည်။ [သောက ပရိဒေဝ ငြိမ်းအေးရန် အကြောင်းများကို ပြခဲ့ပြီ။] ဤမျှသော စကားအစဉ်ဖြင့် ဒေါသနှင့်စပ်၍ ပြဖွယ် အချက်များ ပြီးပြီ။

ဣဿာ အကြောင်း

ဠုစုခြင်း၊ မနာလိခြင်း သဘောတို့သည် “ဣဿာ” ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဣဿာလျှံ မှ၊ လွန်ဠုစု၏” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ သူတပါး လှူကြောင်း၊ ဥစ္စာပေါကြောင်း၊ ပညာတတ်ကြောင်း၊ အကျင့်ကောင်းကြောင်း စသော ဂုဏ်သတင်းများကို ပြောပြလာလျှင် မနာလိခြင်း (နားမထောင်လိခြင်း) နားမထောင်လို့တိုင်သာမကပဲ “ဇီးကွက်လောက်တော့ ငှက်တိုင်းလှခဲ့၊ သည်လို့ ယုန်တော့ ချုံတိုင်းရှိခဲ့” စသည်ဖြင့် နှုတ်ခမ်းစုကာ၊ ပါးစပ်ရဲ့ ကာ၊ မျက်စောင်းထိုးကာနှင့် ပြောဆို ကဲ့ရဲ့တတ်ခြင်းသည် ဣဿာ သဘော ချည်း တည်း။ [ကျေးရွာသားတို့ ကဲ့ရဲ့ရာ၌ကား “ ဒီ ထန်းသီးမှုတ်မျိုးတော့ ဘယ် ထန်းပင်အောက် မဆို ကောက်လို့ ရနိုင်တယ် ” ဟု ဆိုလေ့ ရှိ၏။]

“ ကိုယ့်ထက်သာ မနာလို့၊ အကြံတူ ရန်သူ၊ အလုပ်တူ ဠုစု ” ဟု ဆိုရိုး ရှိသည့်အတိုင်း ဤဣဿာသည် အလုပ်တူ၍ ကိုယ့်ထက်သာနေသူ၏ အပေါ်မှာ ဖြစ်တတ်သည်။ ငါးပိသည်က ရွှေသည်၏ အပေါ်မှာ ဣဿာဖြစ်ဖို့ ခဲယဉ်းသော်လည်း ရွှေသည် အချင်းချင်း၊ ငါးပိသည် အချင်းချင်း၊ ရဟန်း သံဃာ အချင်းချင်း၊ ဓမ္မကထိက အချင်းချင်း၊ စာချာဘုန်းကြီး အချင်းချင်း၊ ဆရာတော် အချင်းချင်း အတင်း ပြော ကာ ဣဿာ ဖြစ်တတ်ကြသည်။ သူ၏ ကံစွမ်း၊ ဉာဏ်စွမ်း၊ ဝီရိယစွမ်းကြောင့် မိမိထက် သာလွန်၍ တိုးတက်နေသူကို အတင်း အဖျင်းပြောကာ ဣဿာ ဖြစ်မှုကြောင့် ထိုသူ့မှာ အကျိုးမယုတ်ပဲ မိမိမှာသာ

ပညာရှိတို့ အထင်သေးခံရမည့်ပြင် ဘဝသံသရာ၌လည်း ယခုထက် အောက်ကျဖို့ အကြောင်း မကောင်းသောတရားတမျိုးဖြစ်၍ စင်စစ် ပယ်ရှားထိုက်လှပေသည်။

မြို့ကို မနာလိုသော ဝက်များ
 ဟိမဝန္တာတောင် မြို့အတွင်း၌ ခြင်္သေ့တစ်စီး အောင်းနေ၏။ ထိုဂိုဏ်း မနီးမဝေးမှာလည်း ဝက်အများ နေကြသည်။ ထို ဝက်တို့သည် မြို့အတွင်းက ခြင်္သေ့ကို မြင်နေကြရသဖြင့် အမြဲကြောက်ရွံ့ကာ မြို့၏အရောင်ကိုပင် အပြစ်မြင်နေကြ၏။ အခါတပါး၌ ထို ဝက်အများ တိုင်ပင်ကာ ရွံ့ညွှန်ထဲ၌လူးပြီးလျှင် ထိုညွှန်ဖြင့် မြို့ကို (အရောင်မှိန်သွားအောင်) ပွတ်တိုက်ကြလေရာ၊ မြို့မှာ အရောင်မညှိုးပဲ တိုး၍ ပြောင်လာလေသည်။ ထို့ အတူ မိမိထက် သာသကဲ့ မနာလို၍ အပြစ်ပြောလျှင် မိမိမှာသာ အနေခက်၍ အထက်တန်းရောက်ပြီးသူမှာ တိုး၍သာ ပြောင်ဖွယ် ရှိလေသည်။

အတ္တကြံသန ပရဝတ္တန
 စကားပြောသောအခါ ဖြစ်စေ၊ စာရေးသောအခါ ဖြစ်စေ မိမိကိုယ်ကို မြှောက်၍ မြှောက်၍(ဂုဏ်ဖော်၍)ပြောဆိုရေးသားခြင်းကို “အတ္တကြံသန” ဟု ခေါ်၏။ [အတ္တ=မိမိကိုယ်ကို+ဥက္ကံသန=ချီးမြှောက်ခြင်း၊] သူတပါးကို ရှုတ်ချ၍ ရှုတ်ချ၍ (အပြစ်တင်၍) ပြောဆိုရေးသားမှုကို “ပရဝတ္တန” ဟု ခေါ်၏။ [ပရ=သူတပါးကို+ဝတ္တန=ရှုတ်ချခြင်း၊] ထိုတွင် အတ္တကြံသန အမှု၌ မိမိဂုဏ်ကို သာယာသော လောဘနှင့် အထင်ကြီးသော မာနများ ဖြစ်တတ်၏။ ပရဝတ္တနအမှု၌ကား ယခုပြနေသော ဣဿာနှင့် မလိုမုန်းထားသော ဒေါသ သဘော ဖြစ်တတ်လေသည်။

ဂုဏ်ဖော်ပုံ
 စကားပြောဆိုရာ၊ စာရေးသားရာတို့၌ မိမိ တတ်သိ နားလည်ကြောင်း၊ မိမိ ပစ္စည်း ဥစ္စာ ပေါများကြောင်း၊ အမျိုး အဆွေကြီးကြောင်း၊ ဘီအေ-အမ်အေ အောင်ကြောင်း၊ သူများနှင့် ပြိုင်ဆိုင်စဉ်တုန်းက မိမိအနိုင်ရခဲ့ကြောင်း၊ ယခုအခါ အောက်ကျ၍ နေရစေကာမူ ရှေးအခါတုန်းက ရှေ့ထီးဆောင်းခဲ့ရဘူးကြောင်း၊ (ဘုန်းကြီး ဖြစ်လျှင်) ဘုန်းကံကြီးကြောင်း၊ မိမိ၏ ဒကာ ဒကာမတို့ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများကြောင်း၊ ရာထူးကြီးကြောင်း၊ မိမိ စာမေးပွဲ အောင်ကြောင်း၊ တရားဟော ကောင်းကြောင်း၊ စာချ ကောင်းကြောင်း၊ ရွှေ ငွေ ဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် (ဟုတ်သည် ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်

ဖြစ်စေ) ဂုဏ်ဖော်တတ်ကြလေသည်။ ဤသို့ ဂုဏ်ဖော်ကြရာဝယ် အဆင်ခြင် နည်းပါးသူတို့ အပေါ်မှာ အထိုက်အလျောက် အကျိုးရှိမည် ဖြစ်သော်လည်း စဉ်းစားတတ်သူတို့ကမူ “ဤသူဟာ အူကြောင်ကြောင်ကြီး” ဟု အထင်သေး တတ်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ စကားပြောရာ၊ စာရေးရာတို့၌ ဂုဏ်ဖော်ခြင်း ဟူသော အတ္ထုတ္တံ သန အမှုကို သတိပြု၍ ရှောင်သင့်ပေသည်။

ဂုဏ်ဖော်သင့်သော အခါ
 တခါတရံ ဂုဏ်ဖော် သင့်သော အချက်များလည်း ရှိတတ် သေး၏။ ထိုအချက်များကား မိမိဂုဏ်ကို ဖော်မပြောလျှင် မိမိ အလုပ်ကို ဖြစ်စေ၊ မိမိ စကား မိမိ တရားကို ဖြစ်စေ သူတပါးတို့က အထင်သေးဖွယ် ရှိသော အချက်တည်း။ ထိုကဲ့သို့ အချက်များ ၌ကား မိမိဂုဏ်ကို ထိုက်သလို ထုတ်ဖော်ရပေမည်။ ထိုကဲ့သို့ မိမိအလုပ် မိမိစကားကို လေးစားစေလို၍ ဂုဏ်ဖော်ခြင်းကား မာန မဟုတ်ပါ။ မိမိအလုပ် မိမိစကားကို တွင်ကျယ်အောင် အမှန်းတင်တတ်၊ စီစဉ်တတ်သော အသိ အလိမ္မာပင် ဖြစ်ပါသည်။

ရှုတ်ချပူ
 သူတပါးကို ရှုတ်ချတတ်သော ပရဝတ္တနအမှုလည်း သတိ မထား တတ် သူ ၏ စာ အရေးအသား၊ စကား အပြောအဆိုများ၌ တွေ့ရတတ်သည်။ ကြားရသူတိုင်းက အထင်အမြင်သေးအောင်၊ နိမ့်ကျသွား အောင် သူတပါးကိုရှုတ်ချခြင်းသည် ယုတ်မာ ဆိုးရွားလှ၏။ သို့သော် တကယ် ယုတ်မာသကဲ့ အများလူတို့က ဖြစ်စေ၊ မိမိနှင့် ရင်းနှီးသူတို့က ဖြစ်စေ အထင် ကြီးနေရာ၌ကား တိုင်းသူပြည်သားတို့ (မိမိနှင့် စပ်သူတို့) အထင်မမှားရလေ အောင် အခါ အခွင့်အလိုက် ရှုတ်ချထိုက်ပေသည်။ သို့သော် ထိုသို့ အများက အထင်ကြီးနေသူကို အပြစ်ပြု၍ ရှုတ်ချရာဝယ် သက်သေခံ မရလျှင် မိမိကိုပင် ရင်းနှီးသူတို့ကပါ အထင်မှားတတ်သောကြောင့် သတိထား၍ ရှုတ်ချသင့်မှ ရှုတ်ချပါလေ။

ကြားဘူးသည်မှာ—ကျောင်းဒကာနှင့် ကျောင်းအမတ်တို့သည် မိမိတို့ ဘုန်း ကြီးကို ရဟန္တာလောက်ပင် ကြည်ညိုနေကြ၏။ အခါတပါးသော် အလှူတလှူ၌ သံဃာစဉ်ရာတွင် မိမိတို့ဘုန်းကြီးကို မမြင်ရသော ကျောင်းဒကာသည် “ဘုန်းကြီး နေမကောင်းဘူး” ထင်၍ ကျောင်းသို့သွားလေသည်။ ထိုအခါ မီးတင်းကုပ်မှ မီးခိုးထွက်နေသည်ကိုမြင်၍ ချောင်းကြည့်မိရာ ဘုန်းတော်ကြီးကိုယ်တိုင် ကြက်ဥ

ကြော်နေသည်ကိုမြင်ရသဖြင့် ကြွက်သီးထကာ စိတ်မချမ်းမသာနှင့် ကျောင်းအမ
ကို ပြန်ပြောလေရာ၊ ကျောင်းအမက “ငါ့ကျောင်းဒကာ စိတ်ဖောက်ပြန်လာ
ပေါ့” ဟု စိုးရိမ်၍ “အရပ်ကတို့...လာကြပါဦး၊ ကျုပ်တို့ ကျောင်းဒကာ ဘာ
ဖြစ်လာမှန်း မသိပါဘူး” ဟု အော်လေရာ၊ ကျောင်းဒကာသည် လွန်စွာ ရှက်၍
သက်သက်အရူးပျောက်သလို လုပ်၍ ရောက်လာသတို့အား ဘာမှ မဖြစ်ကြောင်း
ကို ပြောပြရလေသည်။ ထို့နောက် အိပ်ရာဝင်မှ တခါပြောပြန်လေရာ ရှေးနည်း
အတိုင်း ကျောင်းအမက အော်မည် လုပ်ပြန်သောကြောင့် ကျောင်းအမကို
တောင်းပန်ကာ နောက်နောင်အခါ ဘုန်းကြီး ကြက်ဥကြော်စားသော အမှု
မှန်ကို ဘယ်သူ့ ကိုမှ မပြောဝံ့တော့ချေ။

ဤသို့လျှင် တချို့ အပြစ်များကို ပြောရာ၌ ပြောဆိုသူကိုပင် အရူး အထင်ခံ
ရတတ်သေးသောကြောင့် အခါအခွင့်ကို ကြည့်ကာ ပြောသင့်မှ ပြောဆိုရမည်။
သို့ရာတွင် မိမိအိမ်သား အိမ်သူ စသော အလွန် ရင်းနှီးနေသူတို့ကိုကား (မယုံချင်
နေပေစေ) ယတ်မာသူကို အထင်ကြီးနေလျှင် ကြိုတင်၍ သတိပေးထားခြင်းသာ
အမြော်အမြင်ကြီးရာ ရောက်သဖြင့် ထိုယတ်မာသူ၏ အပြစ်ကို ပြောထား
သင့်သည်။

မစ္ဆရိယ အကြောင်း

ဝန်တို့ခြင်းသဘောသည် မစ္ဆရိယတည်း။ ထို့ကြောင့် “ပြောထူမစ္ဆေ၊ ဝန်တို့
လေသတံ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ယခုကာလ၌ မလ္လရက်၊ မပေးကမ်းရက်သူကို မစ္ဆရိယ
ရှိသူဟု ခေါ်ကြသည်။ မစ္ဆရိယကား မလ္လချင် မပေးချင်မှုမျိုးမဟုတ်။ သူတပါး
တို့အား မရစေချင်သော သဘောသာတည်း။ ထို့ကြောင့် မလ္လချင် မပေးချင်မှု
တို့မှာ မိမိပစ္စည်းကို တွယ်တာသော လောဘသဘောသာ ဖြစ်သည်။ မိမိပစ္စည်း
ကို ဖြစ်စေ၊ အခြား ပစ္စည်းကို ဖြစ်စေ၊ ဂုဏ်ကို ဖြစ်စေ၊ သူတပါး မရစေလိုသော
သဘောကိုသာ ဝန်တို့မူ မစ္ဆရိယ သဘောဟု မှတ်ပါ။ ဤ မစ္ဆရိယကို ကျမ်းဂန်
တို့၌ ၅-မျိုး ပြ၏။

၁။ အာဝါသ မစ္ဆရိယ = မိမိနေရာ၊ ကျောင်း၊ အိပ်ရာ၊ နေရာ၌ ဝန်တို့မူ၊...
သံသာ အများနှင့် သက်ဆိုင်သော သံသီကကျောင်း၊ အိပ်ရာ၊ နေရာကို

မိမိ ရသည့်အခါ ထိုကျောင်းသို့ အခြား သံဃာများကို မလာစေလိုခြင်း မျိုးတည်း။ သို့သော် မကောင်း ဆိုးရွားသော ရဟန်းများ မလာစေ လိုခြင်းကား မစ္ဆရိယ မဟုတ်ပါ။ ဤ အာဝါသ မစ္ဆရိယ ရှိသူသည် သေသောအခါ ထို ကျောင်း၌ပင် ပြိတ္တာ ဖြစ်နေတတ်သည်။ သို့မဟုတ် သံအိမ်ငရဲ၌ ကျက်ရတတ်သည်။

၂။ ကုလ မစ္ဆရိယ=မိမိ အမျိုးနှင့် ဒကာ ဒကာမများကို ဝန်တိုမှု၊... မိမိ ဆွေမျိုးကို ဖြစ်စေ၊ ဒကာ ဒကာမမျိုးကို ဖြစ်စေ၊ အခြား သံဃာများ မလာစေလို၊ မဆက်ဆံစေလိုခြင်းတည်း။ သို့သော် သဒ္ဓါ တရားကို ဖျက်ဆီးမည့် ယုတ်မာ ဆိုးရွားသော ရဟန်းများနှင့် မဆက်ဆံ စေလိုခြင်းမှာ မစ္ဆရိယ မဟုတ်ပါ။ ဤ ကုလမစ္ဆရိယရှိသူသည် မိမိ ဒကာ ဒကာမတို့၌ သူများဆက်ဆံနေသည်ကို မြင်တွေ့ရသောအခါ ဝမ်း ထဲ၌ ပူပူလောင်လောင် ဖြစ်၍ သွေးအန်တတ်၏၊ ဝမ်းလျှောတတ်၏၊ အူအပိုင်းပိုင်း ပြတ်တတ်၏။ သို့မဟုတ် နောက်ဘဝ၌ လာဘ်လာဘ ပါးရှားတတ်သည်။

၃။ လာဘ မစ္ဆရိယ=ပစ္စည်း လာဘ်လာဘကို ဝန်တိုမှု၊...သူတပါးတို့အား ပစ္စည်း လာဘ်လာဘ မရစေလိုခြင်းတည်း။ သို့သော် ရရှိသော လာဘ် လာဘကို မတရား သုံးစွဲမည့် ရဟန်းတို့ကို မရစေလိုပဲ၊ တရားသဖြင့် သုံးစွဲသော ရဟန်းတို့ကို ရစေလိုခြင်းမှာ လာဘမစ္ဆရိယ မဟုတ်ပါ။ ဤ လာဘမစ္ဆရိယ ရှိသူသည် ဘင်ပုတ်ငရဲ၌ကျက်၍ ဘင်ပုတ်ကို စားနေရ တတ်၏။ [ဤ လာဘမစ္ဆရိယကြောင့် အပြစ်ရသော လောသကတိဿ ငတ္ထုကို ကံအခန်း၌ ပြအံ့။]

၄။ ဝဏ္ဏ မစ္ဆရိယ=ကိုယ်အဆင်း ဂုဏ်သတင်း ၂-မျိုးလုံး၌ ဝန်တိုမှု၊...မိမိ ထက် အဆင်းလှမည်ကို ဝန်တိုမှု၊ မိမိထက် ဂုဏ်ကြီးမည်ကို ဝန်တိုမှုသည် ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယပင်တည်း။ ဤ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ ရှိသူသည် ဘဝသံသရာဝယ် ရုပ်အဆင်း ဆိုးရွားတတ်၏။ ဂုဏ်သတင်းလည်း ညံ့ဖျင်းတတ်သည်။

၅။ ဓမ္မ မစ္ဆရိယ=မိမိ တတ်သိသောတရား (အတတ်ပညာ) ကို ဝန်တိုမှု၊... ဓမ္မမစ္ဆရိယ ရှိသူသည် မိမိ တတ်သိသော အတတ်ပညာ၊ စာပေပညာ၊ လက်မှုပညာ၊ နှုတ်မှုပညာများကို သူတပါး တတ်သိမှာ စိုးသောကြောင့်

မေးလာလျှင် ကောင်းမွန်စွာ မပြောလိုခြင်း၊ ရေးကူးထားသော ပညာကို မပြုလိုခြင်း၊ စာချသောအခါလည်း မိမိလို တတ်မည်စိုး၍ အကုန် မပြောလိုခြင်း ဖြစ်တတ်သည်။ သို့သော် စာပေတတ်ပြီးနောက် ထိုစာကို မတရားသုံးစွဲမည်။ သာသနာကို ဖျက်ဆီးမည်သတိအား ပြောမပြုခြင်း တို့မှာ မစ္ဆရိယ မဟုတ်ပါ။ ဤဓမ္မမစ္ဆရိယရှိသူသည် ဖြစ်လေရာ ဘဝတို့၌ အဖျင်း အ အ ဖြစ်တတ်၏။ သို့မဟုတ် ပြာပူငရဲ၌ ကျက်ရတတ်သည်။

စဉ်းစားဖွယ်

ကျမ်းဂန်လာ မစ္ဆရိယ ၅-ပါးကို စဉ်းစားလျှင် သူတပါး လူဒါန်းမှ နေထိုင်စားသောက်ရသော ရဟန်းများ၊ သီလရှင်များ၌ အဖြစ်များဖွယ် ရှိ၏။ ယခု မျက်မြင်အားဖြင့်လည်း ထိုသူများ၌ ဤ မစ္ဆရိယ သောင်းကျန်းလျက် ရှိသည်။ လူအများ၌လည်း ကိုယ် ထက် အိမ်ကောင်း ပာကောင်းရှိမှာ စိုးခြင်း၊ ကိုယ် ထက် ဥစ္စာပေါများ၊ ရောင်းဝယ်ကောင်းမှာ စိုးခြင်း၊ ကိုယ် ထက် ဆွေမျိုးဉာဏ်ပေါများ စိုးခြင်း၊ ကိုယ် ထက် လှမှာ စိုးခြင်း၊ ကိုယ် ထက် ဂုဏ်ကြီးမှာ စိုးခြင်း၊ ကိုယ် ထက် တတ်သိမှာ စိုးခြင်း စသောအားဖြင့် အများပင် ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ထိုသဘောများကား မစ္ဆရိယပင်တည်း။ ထိုသို့ မစ္ဆရိယဖြစ်သည့်အတွက် ထိုအဖြစ်ခံရသူမှာ အကျိုးမယုတ်ပဲ မိမိမှာ စိတ်ယုတ်မာ ရှိကြောင်း ထင်ရှားရကား ဤ မစ္ဆရိယကို ဝါသနာနှင့်တကွ အမြစ်ပါ ပြုတ်အောင် ကြိုးစား၍ ဖြုတ်သင့်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ တရားသိသော ဘဝ၌ သော်မှ မစ္ဆရိယကို မတားလျှင် ပြိတ္တာဖြစ်ဖို့သာ ပြင်ကြပါစော့။

ကုက္ကုစ အကြောင်း

နောင်တ တဖန် ဖူပန်ခြင်း သဘောသည် ကုက္ကုစတည်း။ ထို့ကြောင့် “ကုက္ကုစကား၊ နောင်တ တဖန်၊ ဖူပန် ထန်ပြင်း” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ချဲ့ဦးအံ့-ဤ ကုက္ကုစ၏ နောင်တရမူသည် အကုသိုလ်ပြုပြီးမှ “ပြုမိတာမှားလေစွ” ဟု လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ကို မပြုခဲ့မိ၍ “မပြုမိတာမှားလေစွ” ဟု လည်းကောင်း နောင်တရခြင်း ၂-မျိုး ရှိ၏။

နောင်တရပုံ

“ဒု- သ- န- သော” ဟု အများ ပြောကြသော သဌေးသာ ၄-ယောက်သည် လူ့ဘဝ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်ဖို့ရာ

ပစ္စည်းဥစ္စာ အလုံအလောက် ရှိကြပါလျက် ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုရမည့်အစား မိစ္ဆာစာရ ကာမမှု အကုသိုလ်ကိုသာ ပြုမှားခဲ့ကြလေသည်။ ထို့နောက် “လောဟကုမ္ဘ” သံရည်ပူငရဲ၌ ကျကာ အနှစ် ၆-သောင်းကြာမှ ပေါ်လာ၍...

“ငါတို့သည် ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများသော လူ့ဘဝတုန်းက မှီခိုအားထား ကိုးစားလောက်သော ကုသိုလ်များကို မပြုမိပဲ မှားယွင်းစွာ အသက် မွေးခဲ့ကြတယ်နော်” ဟု ပြောလိုသော စကားများကို စုံလင်စွာ မပြော နိုင်ပဲ “ဒု” ဟူသော အသံနက်ကြီးကို ဟစ်အော်ကာ မြုပ်သွားရှာလေ ၏။ ဤသို့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မပြုခဲ့မိ၍ နောင်တ ရသော ကုက္ကုစ ဖြစ်သည်။

အခြား တရားစက်ကလည်း.... “ငါတို့၏ ငရဲခံနေရသော ဒုက္ခသည် ဆုံး စော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ လူ့ဘဝတုန်းက မကောင်းမှုကို ငါတို့ပြုခဲ့ ကြတယ်နော်” ဟု ပြောလိုရင်း စကားဆုံးအောင် မဟုတ်ပဲ “န” ဟု အသံနက်ကြီးဖြင့် ဟစ်အော်ကာ မြုပ်သွားရှာလေသည်။ ဤ သူ ကား အကုသိုလ်ကို ပြုခဲ့မိ၍ နောင်တ ရသည်။

ဤကဲ့သို့ နောင်တရမှု၊ နောက်တဖန် ပြန်၍ ပူပန်မှုသည် ဒု-သ-န-သော တို့ ကဲ့သို့ နောက်ဘဝကျမှသာ ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါ။ ယခု ဘဝမှာလည်း ထိုသို့ ပူပန်တတ်ကြပါသည်။ အလွန်အမင်း ပူပန်လာသောအခါ စိတ်ထဲတွင်မက ချွေးကျလာအောင် ခန္ဓာကိုယ်ပါ ပူပန်လာတတ်လေသည်။

နောင်တ မရသင့်ပုံ ~~အကုသိုလ်ကိုပြုလုပ်ပြီးမှ နောင်တ တဖန် ပူပန်နေခြင်းကြောင့် ပြုပြီး အကုသိုလ် ကင်းပျောက်သွားမည် မဟုတ်။ ကုက္ကုစ အကုသိုလ်အသစ်ပင် တိုးလာပါသေး၏။ ထို့ကြောင့် နောင်တ တဖန် ပူပန်မနေပဲ ပြုပြီးသမျှ အကုသိုလ်များ နောင်ခါ အကျိုးပေးခွင့် မရအောင် ထိုအကုသိုလ် မျိုး နောက်ထပ် မဖြစ်စေရန် သတိထား၍ ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ ထိုကဲ့သို့ လွန်ပြီး သော အကုသိုလ်မျိုး “ငါ့မှာ နောင်အခါ မဖြစ်စေရ” ဟု စိတ်ပါ လက်ပါ အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ စောင့်စည်းသူအတွက်မှာ ပြုပြီး အကုသိုလ် (သိပ်မကြီးကျယ်လျှင်) အကျိုးမပေးပဲ ပပျောက်သွားစေကြောင်းကို (မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ်၌) ဟော တော်မူသည်။~~

အချိန်ရှိခိုက် လုံ့လစိုက် ငယ်ရွယ်စဉ် အခါသည် ပညာ၊ ဥစ္စာ၊ ကုသိုလ် ဤ ၃-မျိုးကို မိမိ ဥာဏ်ရှိသလောက်၊ လိုချင်သလောက် ရှာရမည့်အခါ၊ ရှာဖွေရန် အခွင့်အလမ်းသာသောအခါ ဖြစ်၏။ “မိုးကုန်မှ ထွန်ချ” လျှင် အကျိုးရနည်းရုံမက၊ လုံးလုံးမရပဲလည်း ရှိတတ်သည်။ သို့ရာတွင် အချိန်နှောင်းမှ သတိရသော်လည်း “ကုသိုလ်ကို မပြုမိတာ မှားပေါ့” ဟု နောင်တမဖြစ်စေသင့်။ အချိန်နှောင်းမှ သတိရခြင်းသည် လုံးလုံး သတိမရကြသု များစွာသော လူတို့ ထက် အပိုကြီး သာပါသေးသည်။

တမ္မဒါဠိက မည်သော အဘိုးကြီးသည် အရွယ်ကောင်းတုန်းက သေဒဏ် ကျသူများကို သတ်ဖြတ်ရသော အလုပ်ဖြင့် ဘုရင့်အမှုကို ထမ်းလာခဲ့၏။ ကောင်းစွာမသတ်နိုင်သော အဘိုးကြီးအရွယ်ရောက်မှ သူသတ်ရာထူးက ထွက်၏။ သေခါနီးဆဲဆဲမှာ အရှင်သာရိပုတြာနှင့်တွေ့၍ တရားနာရာတွင် သူ လုပ်ခဲ့သော အပြစ်နှင့် ယခုတရားသည် အလွန်ကွာခြား၍ နေသောကြောင့် တရားတော်၌ စိတ်မဝင်စားနိုင်ပဲ ရှိလေသည်။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတြာ သိတော်မူ၍ “ဒါယကာ...အသင် သတ်ချင်လို့ သတ်တာလား၊ အသက်မေးမှုအတွက် မလွဲသာ၍ ရှင်ဘုရင်က ခိုင်းလို့ သတ်ရ တာလား” ဟု မေးတော်မူလေရာ၊ “တပည့်တော် သတ်ချင်လို့ မဟုတ်ပါ။ ရှင်ဘုရင်က ခိုင်းလို့ သတ်ရပါကြောင်း” လျှောက်လေလျှင် “သည်လို့ ဆိုလျှင် အပြစ် ရှိသေးသလား” ဟု ပရိယာယ်ဖြင့် မေးတော်မူပြီးနောက် ဆက်လက်၍ တရားဟောတော်မူသောအခါ၊ “ငါ့မှာ အပြစ်ရှိပုံ မရဘူး” ဟု စိတ်သက်သာပြီးလျှင် တရားကို စိတ်စိုက်နာရင်း “စူဠ သော တာ ပန်” (သောတာပန်အငယ် = သောတာပန်အတူ) ဖြစ်ကာ မကြာခင် စုတေ၍ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရလေသည်။ [ဤဝတ္ထု၌ ရှင်ဘုရင် ခိုင်း၍ သတ်ရသော်လည်း ခိုင်းသူရော သတ်သူပါ အပြစ်ရှိ၏။ သို့သော် စိတ်သက်သာအောင် ပရိယာယ် ဖြင့် မေးတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။]

မှတ်ချက် ထို အဘိုးကြီး၌ ပါဏာတိပါတ အပြစ်တွေ များစွာ ရှိနေသည်ကား မှန်၏။ သို့သော် ထိုအပြစ်တွေအတွက် ကုက္ကုစ မဖြစ်အောင် ပရိယာယ်ဆောင်၍ မေးတော်မူလိုက်ရာ၊ ကုက္ကုစ ငြိမ်းအေးသွားလေသည်။

ကုက္ကုစ္စ ငြိမ်းအေးပြီးမှ တရား၌ စိတ်စိုက်သော ကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မည်သည့်မည် ပြုခဲ့ပြီး အကုသိုလ် အတုတ်လည်း မပူပန်ရ၊ ကုသိုလ်ကို မပြုခဲ့ရသေး၍လည်း နောင်တ မဖြစ်ကြစေပဲ၊ ပြုခဲ့သော နည်းဖြင့် အကုသိုလ်အသစ် မဖြစ်အောင်သာ ကြိုးစားလျက် သတိရသော အရှယ်ကစ၍ ကုသိုလ်ကို အားထုတ်သင့်ကြပေသည်။

ထိန မိဒ္ဓ တို့ အကြောင်း

စိတ်ရော ကိုယ်ပါ သွက်လက်ခြင်းမရှိပဲ ထိုင်းတိုင်းတိုင်းဖြစ်ခြင်းကို “ထိန” ဟုလည်းကောင်း၊ မိုင်းတိုင်းတိုင်းဖြစ်ခြင်းကို “မိဒ္ဓ” ဟုလည်းကောင်း ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် “ထိုင်းခြင်း ထိန၊ မိုင်း မိဒ္ဓနှင့်” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤ စေတသိက် ၂-ပါးသည် အတူ ဖြစ်ရိုးတည်း။ ဤ ၂-ပါး ဖြစ်သည့်အခါ လုံ့လ ဝီရိယ ကင်း၍ ပျင်းရိသလို ဖြစ်နေ၏။ ဆိုင်ရာအလုပ်ကိစ္စ၌ ထက်ထက်သန်သန် မရှိပဲ တွန့်ဆုတ် တွန့်ဆုတ် ဖြစ်နေ၏။ ဤ ၂-ပါး ဖြစ်ပုံသည် အိပ်ပျော်ကာနီးအခါ၊ တရားနာရင်း ငိုက်သည့်အခါတို့၌ ထင်ရှား၏။

အိပ်ချင်တိုင်းလည်း ထိန မိဒ္ဓ မဟုတ်။ တချို့ အိပ်ချင်မှုမှာ အလုပ်အကိုင် ပင်ပန်းသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ် ညှိုးနွမ်းမှုကြောင့် ဖြစ်ရသည်။ ထို အိပ်ချင်မှုမျိုးကား ရဟန္တာများ၌လည်း ဖြစ်ရလေသည်။ နေပူမိသဖြင့် ညှိုးနွမ်းသော သစ်ပင်များ လည်း တွန့်ကာ ရှို့ကာ အိပ်ချင်လာသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြရလေသည်။ ထို့ကြောင့် အိပ်ချင်တိုင်း ထိန မိဒ္ဓ မဟုတ်။ ထိုထို ကိစ္စတို့၌ စိတ်နှင့် စေတသိက်များ ထက်ထက်သန်သန် မရှိလှပဲ တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊ ထိုင်းမိုင်းခြင်းကိုသာ ထိန မိဒ္ဓ ဟု မှတ်ပါ။ ယခု ကာလ၌လည်း အလုပ်အကိုင် ပျင်း၍ ထိုင်းမိုင်းနေသကဲ့ “တယ်...ထိန မိဒ္ဓ အားကြီးတဲ့လူ” ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ဝိစိကိစ္ဆာ အကြောင်း

ဘုရား စသည်၌ ယုံမှားခြင်း သဘောသည် ဝိစိကိစ္ဆာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဘုရား စသည်၊ ယုံမှားဘိမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ “ယုံမှား” ဟူသည်

လုံးလုံး မယုံခြင်းမျိုးလည်း မဟုတ်၊ စိတ်ချလက်ချလည်း မယုံကြည်ပဲ “မယုံ တဝက် ယုံတဝက်” ဆိုသလို ဖြစ်နေခြင်းမျိုးတည်း။ ဤ ဝိစိကိစ္ဆာ၏ မယုံမှု များကား--

- ၁။ အလုံးစုံကို အကုန်သိသော ဘုရားဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလား။
- ၂။ ထိုတရားအတိုင်း ကျင့်လျှင် နတ်ရွာနိဗ္ဗာန် ရနိုင်သည်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့ မလား။
- ၃။ (ကောင်းမှုန်စွာ ကျင့်သော သံဃာကို ကြည့်၍) ကောင်းမှုန်စွာ ကျင့်သော သံဃာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လား။
- ၄။ ငါတို့ ကျင့်ကြံ စောင့်ရှောက်အပ်သော သီလသိက္ခာပုဒ်များ အကျိုးရှိမှ ရှိပါ့ မလား။
- ၅။ ငါတို့ ရှေးရှေး ဘဝက ဖြစ်ခဲ့မှ ဖြစ်ခဲ့ဖူးရဲ့လား။ (ယခုဘဝမှ ထာဝရဘုရား ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်ရတာလေလား)
- ၆။ နောက်၌ ရောက်ဖို့ရာဘဝ ရှိသေးတယ်ဆိုတာ ဟုတ်ပါ့မလား။ (ယခုဘဝသေ လျှင် ပြီးချင် ပြီးနေမလား)
- ၇။ ပြုသမျှကောင်းမှု မကောင်းမှုသည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ အဖြစ်ဖြင့် ခန္ဓာ အစဉ်၌ သတ္တိ ကျန်ရစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်နိုင်ပါ့မလား။ (ကံကို မယုံကြည်ပုံ)
- ၈။ ထိုကံ၏ အကျိုးများကို ရလိမ့်မည်ဆိုတာ ဟုတ်ပါ့မလား။ (ကံ၏ အကျိုးကို မယုံကြည်ပုံ)
- ၉။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ခြင်း အစရှိသော အကြောင်း အကျိုးစပ်ပုံသည် ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလား။ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မယုံကြည်ပုံ)။ ဤသို့ ဘုရား စသည် ၌ မယုံကြည်ခြင်းကိုသာ ဝိစိကိစ္ဆာဟု မှတ်ပါ။ ဤဝိစိကိစ္ဆာကို “သံသယ ဖြစ် ခြင်း” ဟုလည်း ဆိုကြသည်။

ဝိစိကိစ္ဆာ စာအဓိပ္ပာယ်ကိုဖြစ်စေ၊ တစုံတခု အမှုကိစ္စကို ဖြစ်စေ၊ ခရီးသွား အတု ရာ၌ လမ်းကိုဖြစ်စေ၊ “ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလား၊ ပြုလို့ တော်ပါ့ မလား” စသော ယုံမှား သံသယများ ဖြစ်တတ်၏။ ရဟန္တာ

များပင် ဝိနည်းတော်ဆိုင်ရာ၌ “ဤ အမှုဟာ အပ်မှအပ်ပါ့မလား” ဟု ယုံမှား တော်မှုကြသေး၏။ ဤ ယုံမှားသံသယကား ဝိစိကိစ္ဆာ မဟုတ်။ တချို့ အရာ၌ စဉ်းစား ကြံစည်တတ်သော ဉာဏ်၊ တချို့ အရာ၌ အကြံသက်သက် ဝိတက်

သဘောသာ ဖြစ်၏။ ကေနယုံထိုက်သော ဘုရား စသည်ကို မယုံသင်္ကာ ဖြစ်နေရာ၌သာ ဝိစိကိစ္ဆာအစစ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်သော အခါ ပညာရှိများ အထံ မေးမြန်းရမည်။ သို့မှသာ ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းကွာလျက် ဘုရား စသည်တို့၌ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပေါ်လာ နိုင်ပေမည်။

နိဂုံး။ ။ ဤပြခဲ့သော စကားအစဉ်ဖြင့် စိတ်ကို မကောင်းအောင် ခြယ် လှယ်စာတ်သော အကုသိုလ်စေတသိက်များကို နိဂုံးအုပ်ပါတော့မည်။ ပြခဲ့ သော အကုသိုလ်တို့သည် သူ့သူ့ကိုယ်ကိုယ် သန္တာန်၌ တွေ့မြင်နိုင်သော စေတ သိက်များ ဖြစ်၏။ တကမ္ဘာလုံး ထိုတရားဆိုးများ သောင်းကျန်းလျက် ရှိသော ကြောင့်သာ ဒုက္ခအဖုံဖုံကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ တွေ့ကြုံ ကြားသိ နေကြရလေ သည်။

ဤသို့ စိတ်ဆိုး စိတ်ယုတ်မာဖြစ်အောင် ခြယ်လှယ်တတ်သော အကုသိုလ် တရားစုကို သိသာ ထင်ရှား အများ နားလည်အောင် ကြီးကြီးစားစား ရေး သားပြုစု ဤကောင်းမှုကြောင့် ငါ့သန္တာန်၌ အကုသိုလ်တရား နည်းပါး သည်ထက် နည်းပါးပါစေ။ ငါ၏ အဆက်အသွယ် ကြီးကြီးငယ်ငယ်တို့လည်း စိတ်ကောင်းရှိသူတွေသာ ဖြစ်ကြပါစေ။ ဤကျမ်းကိုကြည့်ရှုကြသူ အများလူ လည်း စိတ်ကောင်းရှိသူတွေ ဖြစ်ကြပါစေ။

အကုသိုလ်မျိုး၊ စိတ်ယုတ်ဆိုးကို၊ ကြီးကြီးစားစား၊ ရေးသည့်အားကြောင့်၊ အများ လှပေါင်း၊ စိတ်ယုတ်ပြောင်း၍၊ စိတ်ကောင်းရစေ၊ ငါ့အနေမျှ ဘဝေ ဘဝ၊ ဖြစ်သမျှ၌၊ ပါပညစ်ညမ်း၊ အပြစ် သွမ်းတို့၊ ကုန်ခန်းပျောက်လွင့်၊ စိတ်ကောင်း တင့်၍၊ ငါနှင့် ဆက်သွယ်၊ ကြီးကြီးငယ်လည်း၊ ငါ့နွယ် နည်းတူ၊ စိတ်ကောင်း ယူသည်၊ နိဗ္ဗူ ထုတ်ချောက် ရောက်ရန်သော်။

စိတ်ကို မကောင်းအောင် ခြယ်လှယ်သော
အကုသိုလ် စေတသိက်များ ဖြီးပြီ။